

V ponedeljek je naš praznik

ŽELEZAR

JESENICE, 30. julija 1966
LETO VIII

Poštnina plačana v gotovini
Številka 30

Vsem občanom ob
občinskem prazniku
iskreno čestitamo

Uredništvo

1. avgust 1941. Nemški okupatorji hočejo v kali zatreti upor svobodno ljubnih delovnih ljudi, ki so prijeli za puško namesto, da bi se uklonili fašističnim zavojevalcem. Vedno več jih je bilo na Mežaklji, na Peključi, pod Stolom, na Jelovici, okrog in okrog naše ozke doline. Gozd jim je bil zavetje, dobri in zavedni ljudje v dolini pa so jim pomagali premagovati ta prvi čas upora, ki je bil prav gotovo tudi najtežji.

Okupator je takoj občutil njihov odpor, njihovo željo po svobodi, ki so jo izražali s tem, da so se borili proti njemu z vsemi mogočimi sredstvi, ki pa so bila takrat še dokaj skromna. Tako so se skoraj goloroki spoprijeli s številčno velikokrat močnejšim sovražnikom, ki jih je hotel zaslužniti. Z bojem so si priborili tudi orožje in se vse bolj odkrito bojevali skupaj z ostalimi narodi Jugoslavije proti terorju in nasilju kljukastega križa.

Jeseniški prvoborci, ki so takrat domovali na Obranci na Mežaklji so se tako že 1. avgusta 1941 spopadli z veliko številčnejšim okupatorjem, ki jih je hotel uničiti. Toda nasprotno. Prva bitka je pomenila uspeh za partizane, ki so le nekaj dni za tem že ustanovili na Jelovici bataljon. Žal pa smo imeli v prvi bitki tudi prve žrtve. V boju z okupatorjem sta bila smrtno zadeta prvoborca Ferdo Koren in Viktor Arzenšek. Prva dva svobodoljubna in zavedna proletarca iz jeseniških vrst sta darovala svojo mlado in neizživeto življenje za boljšo in svetlejšo prihodnost vseh nas.

V spomin na ta dogodek torej praznujemo naš praznik, ki je sedaj nekaj let praznik vse občine. Ob tem pa se ne spominjamo samo tega prvega odkritega boja z okupatorjem in njegovih žrtev, ampak tudi vseh tistih borcev, bork, internirancev, talcev in izseljencev, ki so s svojimi žrtvami doprinesli h končni zmagi nad fašizmom, ki so s svojo hrabrostjo in nesebično požrtvovalnostjo pomagali ustvariti res svetlo prihodnost vseh jugoslovanskih narodov, ki so omogočili delavskemu razredu prevzem oblasti in neovirano graditev socialistične družbe. Spominjamo pa se tudi vseh tistih, ki so z neomajno voljo obnavljali porušeno domovino, gradili tovarne, železnice in ceste, gradili in še gradijo pot v socializem, v še svetlejšo prihodnost delovnih ljudi vsega sveta.

Prvi avgust - praznik občine Jesenice

Spomin na prvo borbo partizanov z Nemci 1. avgusta 1941 na Obranci na Mežakliji praznujemo vsako leto v naši občini kot občinski praznik. Nekake po običaju je že, da ob tej priliki objavimo pregled uspehov in neuspehov v obdobju od prejšnjega leta. Letos smo se obrnili na predsednika občinske skupščine Ludvika Slamnika, ki je v razgovoru povedal marsikaj zanimivega.

Ob letošnjem prazniku ni neke posebne osrednje proslave, ker je bila taka proslava ob dnevu borca v Srednji Radovni. Tudi ne odvarjamo kakšnega večjega gospodarskega objekta, vendar je že med letom bilo več dogodkov, ki jih lahko smatramo kot pomembne uspehe našega gospodarstva v zadnjem času.

Najpomembnejši dogodek je prav gotovo začetek obratovanja nove bluming valjarne na Belškem polju, ki se ji bodo kmalu pridružili še ostali obrati in valjarne v sklopu te valjarne. Prav nič manjši ni uspeh pri urejevanju težav z vodovodom. Sredi septembra bo zaključena prva faza gradnje novega vodovoda s Peričnika na Jesenice. Tako računajo, da bodo cevi položene do sedanjega zajetja na Mlakah in bo tako vode dovolj. Seveda pa s tem problem ne bo rešen, ker je vodovodno omrežje na Jesenicah prešibko in dimenzijsko ne bo zmoglo prevzeti vse vode, ki bo na razpolago. Zato nam bo na Jesenicah, potrošnja je vendar iz leta v leto večja, dokler ne bo zgrajen nov vodovod do samega mesta, še vedno primanjkovalo vode v konicah.

Med pomembnejše uspehe lahko prištejemo tudi začetek obratovanja nove pekarnice v Lescah, kamor smo investirali 190 milijonov starih dinarjev, novi podvoz in most čez Savo, P. Marketa na Jesenicah in v Kranjski gori, novi zdravstveni dom, hokejsko igrišče in pa prizadevanje, da bi z ureditvijo električnega omrežja zagotovili vsem Jeseničanom enakomerno in zadovoljivo napetost električnega toka.

Prav preteklo leto je pokazalo tudi drug pomemben korak naprej. Gospodarske organizacije v naši občini so začele v večji meri kot doslej sodelovati tudi pri gospodarskih investicijah, kar v preteklih letih, morda z izjemo železarne, ni bilo slučaj. Podjetja se bolj zavedajo, da morajo skrbeti za svojega delavca ne le na njegovem delovnem mestu, ampak tudi v okolju kjer preživi svoj prosti čas.

Res je, da imamo v letošnjem letu precej težav z denarjem, morda še nikoli takih. Res pa je tudi, da nas bo prav tako stanje prisililo, da bomo v prihodnje bolj premislili, kam in v kakšne namene bomo investirali denar in se bolj načrtno odločali za akcije, ki so nujno potrebne. Brez dvoma sta

nam najbolj potrebni osnovni šoli v Kranjski gori in na Jesenicah. Prav tako bo treba skrbeti za komunalno ureditev in za komunalne objekte in ne nazadnje za športne in kulturne objekte. Računati bomo morali tudi na dokončno ureditev Plavža, na področje torej, kjer smo 20 let gradili stanovanja pa nič drugega. V 50 blokih je približno 2.000 novih stanovanj, nimamo pa varstvene ustanove, nismo zgradili nobene trgovine, otroškega igrišča itd. Razmišljamo o gradnji nekega novega Velenja na Blejski Dobravi, zanemarjamo pa tiste občane, ki so sicer dobili novo stanovanje, vendar ne živijo tako, kot bi lahko, če bi imeli tudi vse ostalo, kar spada v moderno stanovanjsko naselje. Sedanje stanje, če bi odlašali, se nam lahko v prihodnosti maščuje. V urejenem okolju je na primer vzgoja mladine bolj smotrna, kot v neurejenem.

Letos bomo investirali v ureditev Plavža približno 40 milijonov starih dinarjev, toda to še ni dovolj, saj so prav na Plavžu nemogoče razmere glede pitne vode in električnega toka. Komunalna ureditev Plavža — to je naloga občine. Naloga gospodarskih organizacij pa je, da kompletirajo to naselje s trgovinami, obrtnimi delavnicami in drugim. Naša skupna naloga pa je, da zgradimo novo osnovno šolo in varstveno ustanovo.

Čeprav smo že leto dni po gospodarski reformi, se marsikatera gospodarska organizacija ne, ali pa noče zavedati resnosti položaja. Na primer v gradbeništvu bo prav gotovo treba z boljšo kvaliteto znižati cene, na pol obrtna ali pa že kar industrijska dejavnost pa si bo morala poiskati tržišče, oziroma se tržišču prilagoditi.

V zadnjem času oziroma že nekaj let nazaj se vneto pogovarjamo o turizmu, toda storili smo bolj malo. Preusmeriti se bomo morali na inozemske goste, ker domači turizem upada in bo še upadal. V naši občini imamo 18 počitniških domov, ki so izkoriščeni le 20 % letno. Prav gotovo jih bo treba vključiti v turistično dejavnost in jih odpreti, resnično odpreti za vse goste, prav tako pa tudi razna zdravilišča, ki imajo vedno manj gostov in bo treba njihovo poslovanje prilagoditi razmeram tako v socialnem zavarovanju kot v turizmu.

Letos bomo začeli dokončno urejevati tudi vprašanje izgradnje centra Jesenic. Petega avgusta bomo odprli javne ponudbe za odkup zemljišča pred železniško postajo. Doslej se za gradnjo velike trgovske hiše na tem kraju zanimajo: domače podjetje »Zarja«, »Prehrana« iz Ljubljane in »Združena trgovska podjetja« iz radovljanske občine. Najboljši ponudnik bo lahko dobil 250 milijonov starih dinarjev kredita iz nekdanjega družbeno-investicijskega sklada. Nova trgovska hiša bo imela 2500 kv. m prostora, v objektu pa bo tudi 30 novih stanovanj. Zgrajena naj bi bila že leta 1969.

Tako približno smo se menili s predsednikom občinske skupščine. Nismo mogli vsega napisati, poudarimo naj le še enkrat, da je bilo tudi letošnje leto za nas gospodarsko uspešno, pa čeprav je že vse leto veljala gospo-

darska reforma. V kolikor bomo tak ogospodarili tudi v prihodnje, potem smo prepričani, da bomo lahko tudi v

prihodnjem letu zapisali, da smo ogospodarili v dobro občine in občanov.

-jn

Vesti iz železarne

JAVORNIK I.

Na Javorniku I imajo težave s pomanjkanjem delavcev. Mnogo delavcev je na dopustu v Biogradu, Crikvenici in še drugje, mnogo pa jih tudi boluje. Tako je dnevno odsotnih približno 120 ljudi od 538. V obratu Javornik I je zaposlenih tudi 22 praktikan-
tov, ki delajo na pomožnih in tudi na rednih delovnih mestih.

VALJARNA 2400

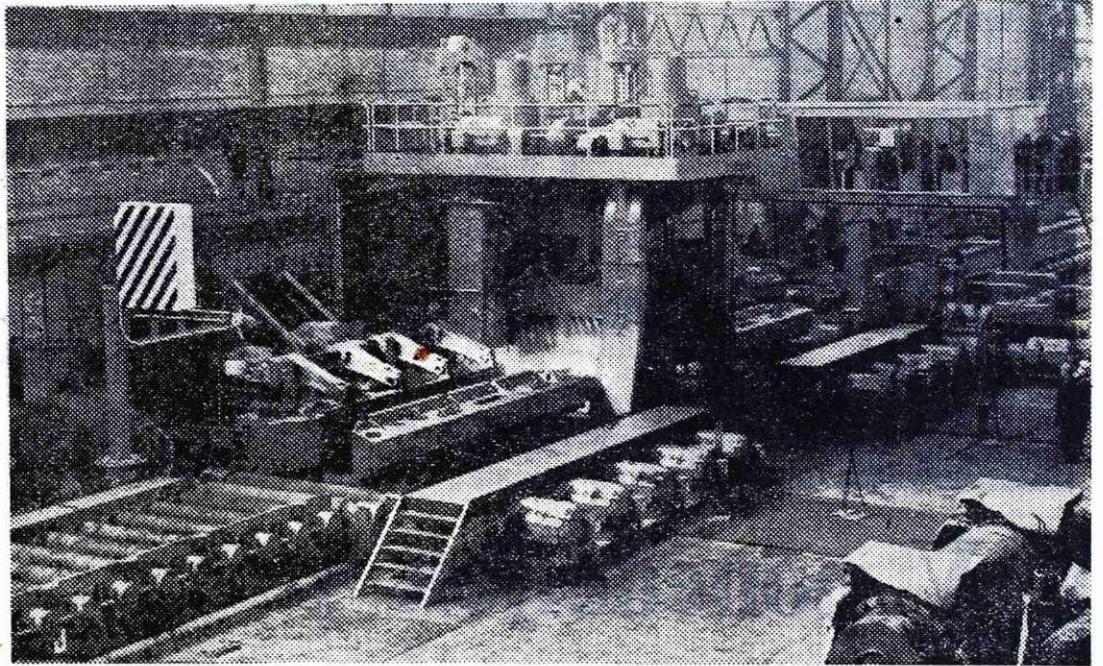
V valjarni 2400 imajo večje težave s slabi in v zvezi z njimi nastanejo še druge težave, kot so tehnološke in tudi organizacijske.

Velike težave so imeli tudi

na progi zaradi priprave vložka za v peči.

ELEKTRODNI ODDELEK

V elektrodnem oddelku družbenega mesečnega plana sploh ne dosegajo, ker ni pravočasno začela obratovati nova linija EP-10. EP-10 linija so dobili iz Švice in jo imajo že od marca. Popolno pa je začela delovati šele v maju. Z veliko težavo pa dosegajo operativni plan; deloma tudi zaradi dotrajanosti strojev in so zato potrebni novi. Posebno so izrabljeni rezalni stroji. Tudi v elektrodnem oddelku je precej praktikantov na počitniškem delu in sicer kar 32. Povečini so to dekleta.

Letošnji največji uspeh: Obratovati je začela nova bluming valjarna

Iz razprave o sklepih IV. ple

V predzadnji številki »Železarja« smo objavili izvlečke iz referata sekretarja Občinskega komiteja ZKS Jesenice Franceta Žvana in obljubili, da bomo v prihodnjih številkah odprli strani našega lista za razpravo o načetih vprašanjih. Danes objavljamo glavno vsebino iz misli, ki jih je prispeval k razpravi na posvetovanju občinskega političnega aktiva Ivo Ščavničar.

»Izhodišče IV. plenuma tvorijo zaključki III. plenuma in sklepi VIII. kongresa ZKJ. Utrjevanje samoupravljanja je dobilo v delu obeh organov in njihovih sklepih zelo viden in poudarjen pomen.

Zdaj se je treba soočiti s tistimi slabostmi v samoupravnem sistemu in njegovi praksi, ki ga skušajo deformirati in jih začeti resneje od-

pravljati. Če se s temi stvarmi ne bomo spoprijeli, bomo zapravili zaupanje v smiselnost samoupravne sistema.

V železarni smo dali v letu 1961. ekonomskim enotam možnost, da dele celotni dohodek. Vendar od tega, da smo možnost dali, nismo prišli nikamor. Zakaj mora kolegij v podjetju vsak mesec ugotavljati faktorje gibanja osebnega dohodka in razpravljati o njih? Pojav kaže, da smo deklarativno za nekaj drugega, kakor delamo v praksi. Ta in drugi primeri zbujaajo prepričanje, da načel IV. plenuma zaenkrat v železarni ni mogoče uresničiti. Med drugim onemogoča uresničevanje duha in vsebine plenuma pomanjkanje svobodne dejavnosti in osebne odgovornosti posameznikov. Do-

Kje so vzroki za majhno proizvodnjo v martinarni?

Preteklo sredo so se v martinarni zbrali na skupni posvet člani Zveze komunistov, člani delavskega sveta delovne enote in sindikalnega odbora. Na posvetu sta bila tudi sekretar občinskega komiteja ZKS France Žvan in Mladen Azinović, pomočnik tehničnega direktorja za talilnice inž. Karba ter predsednik sindikalnega odbora delovne enote plavž Franc Jeklar.

O poteku IV. plenuma CK ZKJ je bilo že veliko napisanega v dnevnih časopisih, martinarni pa so lahko poslušali tudi poročila po radiju in televiziji, zato se je sekretar občinskega komiteja ZKS tov. Žvan dalj časa zadržal le pri zaključkih tega plenuma. Tov. Žvan meni, da so se po 15 letih samoupravljanja pri nas pokazale pomanjkljivosti, ki jih bo treba v bližnji prihodnosti odstraniti, razen tega pa tudi analizirati probleme, ki se pojavljajo v martinarni.

V razpravi je bilo poudarjeno, da je treba poiskati krivce za določene probleme in neuspehe martinarne in jih tudi primerno kaznovati. Proizvodnja v martinarni je v zadnjih mesecih nižja, kljub temu, da martinarna že dobiva kisik in da so že pričeli vlivati na vozove.

Obratovodja martinarne inž. Čop je analiziral vzroke za takšno stanje in povedal, da je treba iskati vzroke za manjšo proizvodnjo tudi v prepogostih popravilih dna peči. Visoka je tudi poraba sintermagnezita in je v juliju presešla preko 22 kg na tono jekla. Inž. Čop je še dejal, da delovodje peči ne znajo več delati dna, čeprav so jih včasih dobro znali. Ker je bil položaj nevzdržen so povabili 2 strokovnjaka iz železarne Sisak, ki sta pokazala, kako je treba izdelati dno, oziroma kako delajo dno v tamkajšnji martinarni. Delovodje pri pečeh pa se niso preveč zanimali za njihove nasvete, ker so verjetno smatrali, da že vse znajo. Ugotovljeno je tudi,

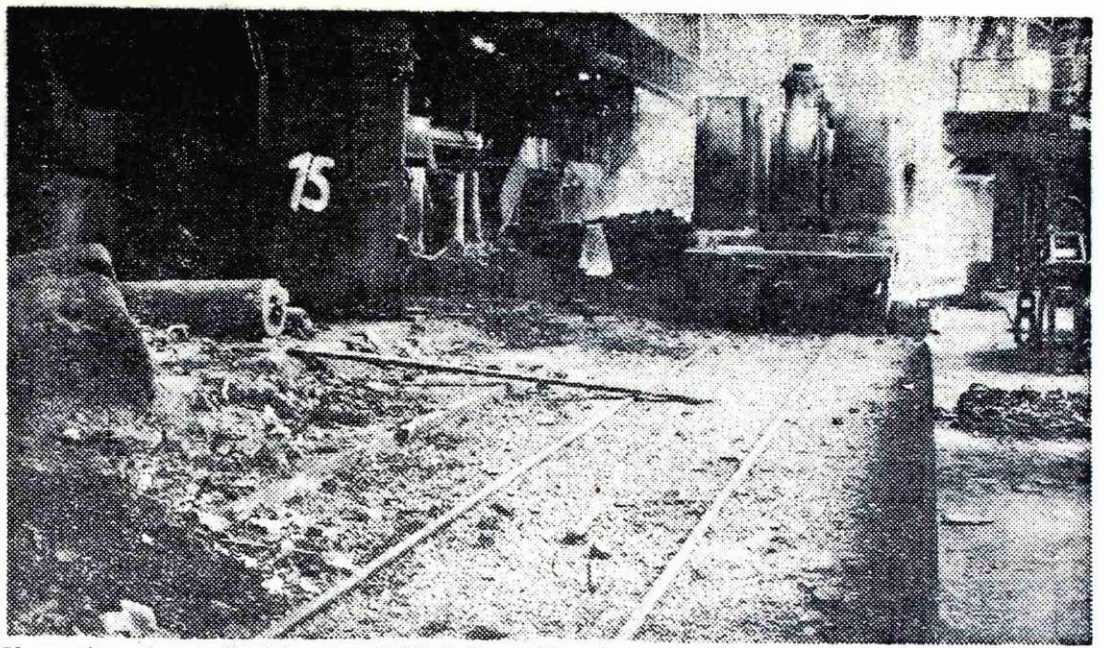
da nekateri delovodje premalo kontrolirajo podrejene in le-ti opravljajo svoje delo brez vsake odgovornosti. Ne izpolnjujejo tudi programa ter najraje izdelujejo slabše kvalitete, ki jih lažje izdelujejo, vendar pa nastajajo težave z njihovo prodajo.

Na sestanku je bilo predlagano, da delovodjem SM peči, ki v glavnem zadržujejo proizvodnjo ne bi izplačali 10% posebne stimulacije, ki jo je martinarna odobrila DSZ, če od 21. julija dalje ne bodo dnevno izdelali povprečno po 16 šarž. Predlog ni bil potrjen, ker je bilo na sestanku navzočih premalo članov delavskega sveta delovne enote, da bi lahko sklepali o tej zadevi. Š.

Nov rekuperator za Vatrostalno iz Zenice

Skupina vzdrževalcev na Javorniku je v valjarni 2400 odstranila rekuperator ker je bil prežgan. Namesto tega so v peč namestili cevi z zrakom. Vzdrževalci se vprašujejo, če bo to sploh učinkovito ali pa bodo morali popraviti star rekuperator.

V valjarni 2400 vrtajo vzdrževalci luknje za cevi za nov rekuperator, ki ga je naročila Vatrostalna iz Zenice. Montirali bodo 400 cevi, ki so dolge po 2,5 metra.

V martinarni so v livni jami podaljšali tir za 22 metrov

Poškodbe pri delu

TALILNICE

Plavž

Alojzu Koražiju, vrtačcu, je med vrtnjem padel na palec desne roke kamen in mu ga poškodoval.

Franc Mavri je z roko pogajal tekoči trak, ki se je med obratovanjem nenadoma ustavil. Med ročnim pogonom pa je stroj pričel ponovno obratovati. Poškodovanec je dobil palec med jermenico in klinasti jermen in si ga poškodoval.

Martinarna

Ivan Sešek, talilniški pomočnik, je z verigo zapenjal žleb za tekoči grodelj in si z verigo poškodoval prste na desni roki.

Franc Razinger, jamski pomočnik, je skočil s podesta v livno jamo in si izvinil desno nogo v gležnju.

Milan Trobič, čistilec preboda, je zapenjal prebodo mizo z žerjavnimi verigami. Med delom je nespretno vtaknil mezinček leve roke med kljuko žerjava in kljuko

mize ter si ga poškodoval.

Valentin Jonke, jamski pomočnik, je sušil ponovco. Oster kos žindre mu je pri tem delu poškodoval podlaket leve roke.

Nikola Ecimović, jamski pomočnik, je z žerjavom trgal »svinje«. Veriga je spodletela ter ga udarila tako, da je padel in se opeknel pod komolcem leve roke.

Muharem Bešić, jamski pomočnik, je čistil livne plošče. Vroč prah mu je padel za coklo in ga opeknel po desni nogi.

Sabit Čehić, jamski pomočnik, je pobiral odpadke lijakov in si močno poškodoval kazalec desne roke.

Elektrojeklarna

Jože Repe, jamski pomočnik je zapenjal lijake, ter si opeknel podlaket desne roke.

Roman Černigoj, jamski pomočnik, je zapenjal lijake. Nespretno je držal verigo, ki mu je poškodovala mezinček leve roke.

Livarne

Ferdinand Martinjak, zidar-topilec, je po končanem litju odpiral peč in se s komolcem naslonil na vročo predpeč kupolke ter se opeknel.

Anton Hribar, kalupar-livar je na prehodu iz jeklolivarne v varilnico z roko zadell v oster podboj ter si poškodoval hrbtno stran leve roke.

Šamotarna

Stanislav Lapanja, kotalničar šamota je prevračal stolico z odpadki ter si poškodoval sredinec leve roke.

Božo Pančur

VALJARNE

Javornik I

Leopold Pristov, vodilni valjavec, si je pri rezanju ploščatega železa na škarjah poškodoval palec na levi roki.

Srečko Todorović, razkladalec, je pod žerjavom zapenjal visok kup gredic. Ko je žerjav dvignil breme se je (Nadaljevanje na 4. strani)

numa ZKJ

stokrat se zbuja prepričanje, da niti šefi ekonomskih enot niso toliko svobodni, da bi o stvareh z njihovega delovnega območja in vsakdanje operative prakse sami odločali, pač pa mora poleg njih odločati še nekdo. Običajno je to kolegij. Takšna praksa je kvečjemu lahko izraz nezaupanja na vseh nivojih. Koliko je v podjetju nezaupanja, kje vse in v kakšnih oblikah se javlja, najbrž vedo vsi tisti, ki resno pojmujejo odgovorno upravljanje lastnega dela in jim je do tega, da bi čim natančneje definirali odgovornost posameznika — na vseh nivojih in vseh delovnih mestih.

Cetrti plenum je v državnem obsegu razjasnil odnos do zaupanja in medsebojnega spoštovanja ter ponovno jasno odredil mesto in vlogo

oblasti, Zveze komunistov, državnih organov ter samoupravnih pravic ter dolžnosti delovnih ljudi. Za nas je pomembno, da tako jasno pogledamo na stvari v lastnem podjetju. Dalj časa že tečejo priprave na osnivanje notranje kontrole, mimo te, ki že obstoji. Zato so dane določene smernice in navodila od zunaj in v podjetju obstoji že primerek osnutka pravilnika, ki naj bi v bodoče reguliral te stvari. Gre za interno družbeno in strokovno kontrolo. Slednja naj bi bila organizirana v obliki posebne službe. Stvar je po mojem mnenju neizvedljiva iz dveh razlogov. Prvič si je težko zamisliti ustrezen strokovni kader za delo v takšni službi, drugič pa obstoji potencialna nevarnost, da se takšna služba sprevrže in začne igrati neko dominantno vlogo nad ostalimi službami, morda celo nad samoupravnimi organi. Tudi glede družbene kontrole so stvari dokaj meglene. Če naj bi se v njenem vodilnem organu znašli zastopniki sindi-

kata, SZDL, občinske uprave in drugih organov ter nadzorovali, ali delajo samoupravni organi korist ali škodo, pomeni to zatajevanje vseh principov samoupravne prakse in se po tej poti zanesljivo oddaljuje od razvijanja samoupravljanja. Zato bi po mojem mnenju pomenili obe službi nesmisel in anahronizem, ki bi škodljivo vplivala na nadaljnji razvoj samoupravnih organov. Rešitev vidim v tem, da dobe samoupravni organi res vse tiste pravice in odgovornosti, ki jim gredo, da se osvobodijo subjektivizma in vpliva od zunaj ali od zgoraj, da vidijo, kje so prave, resnične in dolgotrajne koristi njihovega kolektiva in da posvetimo vso pozornost v bodoče tem vprašanju.

Na posvetovanju so sklenili, da z organizacijo sestankov in razprav o IV. plenumu ne bodo hiteli. K takšni odločitvi je prispeval tudi letni čas, ko je mnogo ljudi na dopustih, prav tako pa ugotovitev, da se razprave ne smejo spreveriti v ni-

kakršno kampanjo, pač pa v dolgotrajno akcijo čiščenja stališč in razmer. Še posebej ni nobene potrebe po kampanjskem sestankovanju zaradi tega, ker ogromna večina ljudi zelo dobro pozna in razume celotno vsebino plenuma. Prav tako pa so se sporazumeli, da mora vsaka bodoča razprava temeljito osvetliti razmere na tistem terenu, kjer bo vodena in prispevati k izboljšanju stanja, odstraniti zavore, ki preprečujejo boljše proizvodne uspehe, boljše odnose med kolektivom, vnašajo samovoljo in subjektivizem ali deformirajo samoupravljanje. Prva takšna razprava je bila pretekli teden v martinarni. Pobuda zanjo je prišla iz obrata. Zbrali so se člani delavskega sveta, sindikalne podružnice in organizacije Zveze komunistov. O tej razpravi, ki je bila vodena v smislu, kakršnega je predvidelo posvetovanje, poročamo na kratko danes, obširneje pa morda v prihodnji številki.

Poškodbe pri delu

(nadaljevanje s 3. strani)
drugi kup nagnil. Ponesrečenec je odskočil in si pri tem poškodoval levo roko.

Milan Pristov, pomočnik pri progi, se je pri hoji v garderobo spotaknil ob hladilne grede in si opeknel obe roki.

Zdravko Bevk, razkladalec pod žerjavom, se je pri nošnji podloge spotaknil, padel in si poškodoval palec na desni roki.

Sašo Gečele, IV. valjavec, je reševal valjanec, ki ni šel po tračnicah. Med tem je sodelavec pripeljal nov valjanec, ki je zadel ponesrečenca in mu lažje poškodoval desno nogo.

Janez Lamšek, ogrevallec pri peči III, je pripravil peč za kurjenje. Ko je stopil na kos odpadka pločevine se je z drugim urezal na desno nogo.

Javornik II

Ivan Muhič, zračilec vročih plošč, je trgal vročo pločevino. Ker so mu klešče spodrsnile, mu je pločevina padla na desno nogo in mu lažje poškodovala nart.

Azis Amidič, zračilec, je v jakšu pospravljaj odpadno pločevino, vendar tega ni povedal sodelavcu, ki je rezal odpadke. Le-ti so padli ponesrečencu na desno roko in mu jo lažje poškodovali.

Ciril Železnik, lužilec, si je pri ravnanju pločevine v lužilne koše poškodoval stegno.

Milan Pajk, rezalec, se je pri menjavi nožev, ker mu

je nož spodrsnil, urezal na levo roko.

Valjarna 2400

Anton Brglez, flemar, je prečkal valjčnice ne da bi počakal, da bi se valjčnice ustavile in para razkadila. Zato ga je spodneslo in je padel na verige pred pečjo ter si lažje poškodoval roko in nogo.

Jožica Komic, transporter plošč, je zapenjala plošče. Ko je žerjavovodja breme dvignil, se je umaknila in pri tem padla ter si poškodovala obe nogi.

Anton Dobravec, pomočnik pri čelnih škarijah, je stopil

med škarje in valjčnice, da bi pobral odpadke. Ker je pri tem nevede s komolcem sprožil valjčnice mu je plošča lažje poškodovala kolk.

Žična valjarna

Valentin Kogoj, pomočnik za progo, je pospravljaj izmeček. Pri tem ga je iztekačji konec profila oplazil po gležnju leve noge.

Jeklovlek

Boris Brezigar, vlačilec, si je pri prenašanju garderobnih omaric poškodoval mezinice na levi roki.

Franc Svetina

Avstrijska železarska industrija v letu 1965

V sosednji Avstriji ni bilo leto 1965 najbolj ugodno za njeno železarsko industrijo. V primerjavi z letom 1964 je njena proizvodnja komaj nekoliko narasla, kar je dejansko v skladu s slabim porastom proizvodnje v celotni avstrijski industriji. Le-ta je v preteklem letu zaznamovala skupno samo 4 % porasta, kar je približno za polovico manj kot v letu 1964. Vzroke za to moramo iskati v splošni gospodarski situaciji, ki v preteklem letu ni bila najboljša.

Železne rude so nakopali v avstrijskih rudnikih v preteklem letu skupno 3,536 mil. ton, kar je za 0,8 % manj kot leto prej. Istočasno so uvozili iz drugih držav 1,119 mil. ton te železarske surovine.

Tudi proizvodnja grodlja

je bila z 2,2 mil. ton nekoliko nižja kot v letu 1964. To znižanje gre na račun ustavitve proizvodnje sivega grodlja. Poleg tega so v letu 1965 uvozili v Avstrijo 143.000 ton grodlja, kar je 5.000 ton manj kot leto prej.

Surovega jekla so proizvedle avstrijske jeklarne v letu 1965 3,221 mil. ton, kar je za 0,8 % več kot v letu 1964. Od te skupne količine je bilo 61 % proizvedenega v LD konvertorjih, 26 % v SM pečeh in 13 % v elektro pečeh.

Proizvodnja valjanih proizvodov je bila 2,313 mil. ton in s tem za 0,3 % višja kot v letu 1964. Povečanje gre predvsem na račun večje proizvodnje paličastega jekla.

V letu 1965 so porabile avstrijske jeklarne skupno 253.000 domačega starega železa, kar je za 4 % več kot v predhodnem letu. Vendar je bila ta količina premajhna z ozirom na potrebe in so uvozili 114.000 ton starega železa iz inozemstva. To je za 30 % manj kot v letu 1964 in je zato nastopilo določeno pomanjkanje starega železa za vložke SM peči. Posledica tega je bila, da so morali v SM pečeh znižati količino starega železa v vložku.

Pri investicijah so se avstrijske železarne osredotočile predvsem na določene racionalizacije in na izgradnjo naprav, ki so omogočale izboljšanje kvaliteten proizvodov.

K.

Velike ladje se vedno bolj uveljavljajo

Povečanje proizvodnih agregatov vseh vrst je ena izmed največjih značilnosti današnjega gospodarstva in posebno opazna v industriji. S tem je možna pocenitev proizvodnih stroškov in bolj ekonomično poslovanje na sploh.

Ta razvoj se je v zadnjih letih začel vedno bolj uveljavljati tudi v transportu in posebno še v pomorskem brodarstvu. V zadnjem času gradijo v ladjedelnicah vedno večje ladje in to posebno za prevažanje nafte in razsutega tovora npr. železne rude.

Najbolj značilno je naglo naraščanje števila ladij velikih nosilnosti pri tankerjih za prevoz nafte. V letu 1953 so splovili prvi tanker z nosilnostjo 40.000 bрт (brutoregisterskih ton), medtem ko je imela v tistem času večina tankerjev nosilnost, ki je bila za polovico in tudi več manjša kot je bila ta. V letu 1959 je imelo 5 % vseh tankerjev na svetu 40.000 bрт, leta 1960—10 %, 1962—20 %, 1964—30 % in leta 1965—33 %.

V letu 1965 je plovilo po svetovnih morjih skupno za 29,5 milijona bрт tankerjev, ki so imeli nosilnost preko 40.000 bрт. Od tega je bilo 12,3 milijona bрт tankerjev z nosilnostjo med 40.000 in 50.000 bрт, približno 7 milijonov bрт med 50.000 in 60.000 bрт, 4,9 milijona bрт med 60.000 in 75.000 bрт, 2,5 milijona bрт med 75.000 in 90.000 bрт, 2 milijona bрт med 90.000 in 100.000 bрт, 800.000 bрт tankerjev pa je imelo nosilnost večjo kot 100.000 bрт. Vendar ta razvoj še ni pri kraju, ker se bo kmalu močno razvila tudi skupina tankerjev z nosilnostjo preko 200.000 bрт.

Tudi pri ladjah za prevoz razsutega tovora je stanje precej podobno. Pred desetimi leti je imelo svetovno brodarstvo tega tipa ladij skupno nosilnost komaj okoli 1 milijon bрт. V začetku leta 1964 je ta številka narasla na 19,5 milijona bрт in v januarju letos že na preko 27,5 milijona bрт. Med temi je približno za 9 milijonov bрт specialnih ladij za prevoz železne rude in 18,5 milijona bрт ladij za prevoz ostalega razsutega tovora. 81 % teh ladij ima nosilnost med 10.000 in 40.000 bрт, 6 % med 40.000 in 50.000 bрт, 9,2 % med 50.000 in 60.000 bрт, 3,3 % med 60.000 in 80.000 bрт, 0,6 % pa je ladij z nosilnostjo preko 80.000 bрт.

Tudi sedanje stanje pri gradnji tankerjev in ladij za prevoz razsutega tovora kaže še močnejšo tendenco za gradnjo velikih enot. V letu 1965 je bilo od skupno 19,1 milijona bрт tankerje v vgrad-

nji 85 % takšnih z nosilnostjo preko 50.000 bрт in od tega 50 % z več kot 75.000 bрт.

1. januarja 1966 je bilo v gradnji skupno 17 milijonov bрт ladij za razsuti tovor, od tega 2,5 milijona bрт za prevažanje železne rude. V tej skupni številki 17 milijonov bрт, je ladij z nosilnostjo med 10.000 in 40.000 bрт le še 39,1 %, kar je v primerjavi z 81 % pri obstoječem ladjevju več kot za polovico manj. Ladje z nosilnostjo med 40.000 in 50.000 bрт predstavljajo 15,3 %, s 50.000 do 60.000 bрт 10,5 %, 60.000 do 80.000 bрт 27,5 % in s preko 80.000 bрт 7,6 %. Tudi te številke nazorno kažejo v katero smer gre razvoj pri gradnji novih ladij.

Primerjava ekonomičnosti velikih ladij z manjšimi je zelo zanimiva. Strokovnjaki neke norveške brodarke družbe so primerjali stroške pri velikih in manjših tankerjih. Pri tankerju z nosilnostjo 40.000 bрт cenijo dnevne obratovalne stroške na 430 funt šterlingov. Pri tankerju z nosilnostjo 60.000 bрт bi morali torej narasti stroški skladno s povečano nosilnostjo za 50 %, narastejo pa le za 50 funt šterlingov. Pri tankerju z 80.000 bрт se povečajo dnevni obratovalni stroški na 520 funt šterlingov, pri 100.000 bрт na 550 funt šterlingov, pri 120.000 bрт na 575 funt šterlingov in pri 160.000 bрт na 625 funt šterlingov dnevno.

Tanker s 40.000 bрт porabi na morju dnevno 45 ton tekočega goriva. Pri nosilnosti 80.000 bрт naraste poraba na 70 ton in pri 160.000 bрт le na 96 ton tekočega goriva dnevno.

Zanimive so tudi konkretne primerjave stroškov za prevažanje železne rude v posebnih ladjah z veliko nosilnostjo. Če predstavljajo transportni stroški za prevoz železne rude od norveškega pristanišča Narvika do holandskega Roterdama z ladjo nosilnosti 10.000 bрт 100 %, potem se le-ti znižajo pri ladiji s 35.000 bрт na 67 % in pri 60.000 bрт na 61 %. Ker je znižanje stroškov s povečano razdaljo prevoza nižje, je zanimiva tudi primerjava stroškov prevoza iz perujskega pristanišča San Juan do Roterdama. Pri enakih ladjah kot v prejšnjem primeru znaša znižanje 61 oziroma 56 %.

Ekonomika prednost velikih ladij je v primerjavi z manjšimi brez dvoma popolnoma jasna. Nastopa pa pri tem problem, ki ni najbolj lahek, to je vprašanje pristanišč. Velike ladje imajo zelo globok vgrez in zato zahteva (nadaljevanje na 13. strani)

ITALIJA. Največja italijanska železarska družba »Italsider« je povečala proizvodnjo surovega jekla v letu 1965 za 62 % in sicer na 6,3 mil. ton, kar je približno polovico celotne lanske letne italijanske proizvodnje surovega jekla. Takšno povečanje proizvodnje surovega jekla je dosegla predvsem zaradi pričetka obratovanja nove velike železarne v Tarantu in še nekaterih drugih naprav v železarnah Bagnoli, Piombino, Cornigliano in Trstu.

JAPONSKA. V železarni »Tobata« železarske družbe »Yawata« so odličili veliko stojalo za valjarniško ogrodje, ki tehta v neto teži 220 ton. Odliček so odličili istočasno iz dveh LD konvertorjev, kar je prvi primer na svetu, da so v ta namen uporabili kisikove konvertorje.

POLJSKA. V poljski železarni »Huta Zawiercie« gradijo novo napravo za konti-

nuirano vliivanje gredic premera 160 mm. Imela bo osem žil, vlivali bodo iz 140 t ponovce in bo pričela obratovati ob koncu letošnjega leta.

ZAHODNA NEMČIJA. V kisikarni zahodnonemškega podjetja »Hüttesauerstoff GmbH« v Duisburg-Hochfeldu je pričela obratovati nova naprava, ki je največja v tej državi. Na uro lahko proizvaja 15.000 m³ kisika s čistostjo 99,5 %.

FRANCIJA. Francoska vlada bo kmalu objavila svojo odločitev o tem, če bo finančno pomagala svoji železarski industriji pri financiranju novih objektov. V naslednjih petih letih bodo potrebna skupna finančna sredstva za investicije v železarski industriji v višini okoli 10 milijard frankov. Od te vsote bi morala vlada pomagati s približno 3,5 milijarde v obliki dolgoročnega posojila z nizkimi obrestmi.

Kako izgleda zastarel proces

Često se nam dogaja, da tudi desetletja hodimo mimo določenega tehnološkega procesa proizvodnje, vzdrževanja ali notranjega transporta. Pri tem preprosto gledamo na proces, npr. žerjave kako dvigujejo in spuščajo, delavce kako dvigujejo, prevažajo in razkladajo, na ozkotirno železnico, na prevozna sredstva, tirne naprave, na zastoje, zaloge itd.

Na procese, katere bi lahko ocenili, da so v nasprotju s sodobno tehniko, se navedimo in temu prilagajamo tudi organizacijske oblike dela. Največja krivda je v tem, ker procesi niso ali pa so premalo registrirani. Lahko se nam dozdeva, da je ta ali oni del procesa potrebno preurediti. K temu nas prisiljujejo tudi večni problemi, konferiranje in nesporazumi med delovnimi enotami ali v samih enotah. Pravih dokazov, da ta problem obstoja, ni. Dokazi so lahko samo v podrobnih sistemski analizi določenega procesa kjer upoštevamo vse merske enote: čas, razdaljo, količino in vrsto procesa po posameznih fazah. Po takšni analizi procesa ali bolje rečeno rentgeniziranju procesa, se pač lahko čisto zgrozimo nad podatki iz katerih razberemo, da je ta zastarel proces neprimerno slabši kot smo prvotno samo domiselno ugotavljali.

Da je temu res tako, sem vzel iz arhiva študijo, ki da-

nes sicer ni več aktualna, vendar je po svoji vsebini pomembna, predvsem zaradi tega, ker je še dosti podobnih procesov. Študija se nanaša na transport valjanih trakov na relaciji od adjustarže valjarne Javornik do cevarne. Študijo, načrte in poizkuse sem izdelal nekaj mesecev pred znano odločitvijo glede nadaljnjega obratovanja cevarne.

Projektna naloga se je glasila: »Mehanizirati prevoz in razkladanje valjanih trakov za cevarno«. Letna količina je znašala do 15.000 ton. Ključni problemi pri tem procesu so bili: težavno delo razkladanja in pomanjkanje delovne sile, pomanjkanje prevoznih sredstev, pomanjkanje prostora na Javorniku in v cevarni ter zamenjava kvalitete.

Pred izdelavo osnutkov sem izdelal analizo celotnega procesa v vseh fazah, ki nam pokaže sledečo sliko:

Stari način transportiranja trakov — letna količina 15.000 ton

faza	štev. transp. oper.	razdalja v km	Količina v tonah	opravljene ure	način operacije
1. zapenjanje trakov á 3 kom.	48.400	—	—	2.430	2 delavca, 1 žerjav
2. dviganje in prenos	48.400	484	15.000	810	1 žerjav
3. polaganje na platon	48.400	—	—	2.430	2 delavca, 1 žerjav
4. vračanje žerjava	48.400	484	—	405	1 žerjav
5. vezanje trakov na platon	2.143	—	—	1.620	2 delavca
6. prevoz platonov v cevarno	214	428	15.000	214	elektro lokomotiva
7. vračanje platonov na Javk.	214	428	—	214	elektro lokomotiva
8. odvezovanje trakov	2.143	—	—	178	1 delavec
9. dviganje in spušč. na tla 1 kom.	145.000	145	15.000	604	1 delavec
10. kotaljenje traku	145.000	435	15.000	2.417	1 delavec
11. dviganje traku v skladovnico	145.000	145	15.000	604	1 delavec
12. dviganje traku iz sklad.	145.000	145	15.000	604	1 delavec
13. kotaljenje k platonu	145.000	435	15.000	2.417	1 delavec
14. nakladanje na platon	145.000	145	15.000	604	1 delavec
15. prevoz v cevarno	2.143	128	15.000	214	2 delavca
16. prevoz traku iz skladišč	145.000	290	15.000	2.417	1 delavec, 1 žerjav
Skupno:	1.215.457	3.702	150.000	18.182	

Zgornja tabela pomeni:

1. da so morali delavci, žerjavi, lokomotive opraviti 1.215.457 transportnih operacij
2. da je seštevana razdalja prevozov, prenosov, kotaljenja itd. znašala 3.702 km
3. da je seštevana teža bremena od faze do faze znašala 150.000 ton
4. da se je za celoten proces po navedenih fazah porabilo 18.182 ur

Proces je izračunan časovno po fazah operacij na osnovi enega cikla in skupne letne proizvodnje. Namreč v novi transportni tehniki, če hočemo dobiti osnovo, kaj se mora mehanizirati in kje smo dosegli racionalizacijo procesa, moramo seštevati operacije, dolžine kretanja, količine in porabljeni čas. Situacija je podana le kot makro analiza. Natančna analiza bi pokazala vsekakor še slabšo sliko.

Na ta način prikazan proces nam pokaže, kaj je potrebno racionalizirati. Iz gornje tabele lahko izločimo, ko-

liko faz odpade na fizično delo, delo z žerjavi itd. Tudi lahko izračunamo, koliko nas takšen proces stane na posameznih fazah. Vsekakor je naloga, da se takšen proces racionalizira s tem, da se zmanjšajo operacije, razdalja, teža in čas.

Ker imamo celoten proces na dlani, lahko takoj vidimo, da največ operacij odpade na fizično delo. Pri 10. fazi vidimo, da so morali delavci ročno prenašati ali kotaliti po tleh do 3 m daleč, hladno valjane trakove v povprečni teži 103 kilograme kar 145.000 krat, kar znaša pri letni količini

15.000 ton, 435 km in 2417 vloženi ur. Samo pri navedeni fazi si lahko zamislimo, koliko je bilo nezdravega fizičnega napora.

Glavna naloga je bila zmanjšati transportne opera-

cije. Celoten proces pa izvesti potem enotnega bremena. V ta namen se je izdelala specialna paleta jeklene konstrukcije, na katero so lahko naložili 4850 kg valjanih trakov. Prvi poizkusi so

uspehi.

V primerjavi, da bi se predvideni projekt realiziral s tem, da bi se pošiljali trakovi od valjarne do cevarne po paletah, bi novi proces izgledal takole:

Predvideni novi način transportiranja trakov — letna količina 15.000 ton

faza	štev. transp. operacij	razdalja v km	Količina v tonah	opravljene ure	način operacije
1. zapenjanje trakov á 3 kom.	48.400	—	—	2.430	2 delav., 1 žerjav
2. dviganje in prenos na paletu	48.400	48	15.000	200	1 žerjavovodja
3. polaganje napaleto	48.400	—	—	402	2 delav., 1 žerjav
4. vračanje žerjava	48.400	48	—	200	1 žerjavovodja
5. vezanje trakov na palete	3.093	—	—	516	2 delavca
6. zapenjanje palet	3.093	—	—	104	2 delavca
7. prenos palet na platon	3.093	31	15.000	104	1 žerjav, 1 delavec
8. prevoz palet v cevarno	309	618	150.000	309	elek. lokomotiva
9. vračanje palet na Javornik	309	618	—	309	elek. lokomotiva
10. razkladanje palet v skladišče	3.093	62	15.000	155	viličar 5 ton
11. prevoz v cevarno	3.093	186	15.000	52	viličar 5 ton
Skupno:	209.683	1.611	75.000	4.781	

Končni izgled izboljšanja je bil predviden po sledečem:

	Stari način	Izboljšani način	prihranek
št. faz	16	11	5 faz
Štev. transp. operacij	1.215.457	209.683	= 1.005.774 oper.
razdalja v km	3.702	1.611	= 1.091 km
količina v tonah	150.000	75.000	= 75.000 ton
opravljenih ur	18.182	4.781	= 13.401 ura

S tem sestavkom oz. razpravo sem hotel prikazati kako naj bi se procesi analizirali predno se uvajajo no-

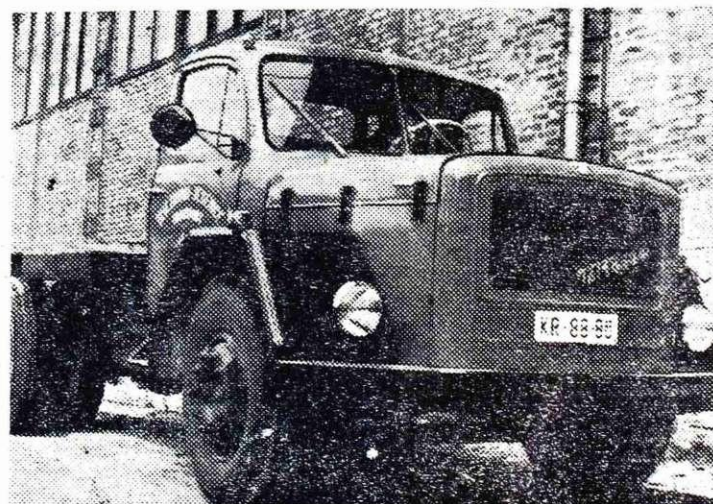
vi. Naravno je, da je prikazan proces dokaj enostaven. Obstojajo neprimerno bolj zapleteni procesi, kjer je tok materiala na podoben način tudi primerno težje prikazati. Omenim naj, da je to samo del študije. Obstojata še nekaj sistemov študije transporta materiala, kateri nam pripomorejo, da si lahko ogledamo določen proces še natančneje.

Niko Bernard

Iz ozkotirne na normalno-tirno lokomotivo

Za premikanje in prevoz livnih voz po normalnem tiru v livni jami in po nasipu na Belško polje, obratujejo dve normalnotirni Dieselske lokomotive. Ena lokomotiva obratuje v livni jami, druga pa vozi po nasipu na Belško polje. Ker zaradi pomanjkanja sredstev niso mogli opraviti vseh predvidenih preureditev v šamotarni, livarni in bivši generatorski lopi, je na ozkotirni progi manj prevozov, zato pa je

več prevozov na normalno tirni progi. Prevoz na ozkotirni železniški progi Jesenice—Javornik se je zmanjšal zato, ker vroče jeklo vozijo na livnih vozovih v valjarno Bela. Prehod z ozkega na normalnotirni promet pa je precej težaven, zaradi povečanja prevozov na normalnotirni progi. Hkrati pa se promet na ozkotirni progi ni dovolj zmanjšal. Razen tega so težave tudi zaradi dopustov, saj primanjkuje 20 premikačev, ki bi jih potrebovali na normalnotirnih progah. Da so pridobili vsaj strojno skupino za normalnotirno lokomotivo za premikanje v livni jami, so na prometnem oddelku v preteklem tednu ukinili posado na električni lokomotivi, ki je obratovala na ozkotirni progi Jesenice—Javornik. Na tej progi še vedno vozita dve lokomotivi, vendar zadnjo lokomotivo dodajajo garnituri le kot sklepni voz, kjer je premikač, ki zavira po navodilih strojevodje. Med vožnjo je odjemalec toka spuščen, ročico za pogon pa hrani motorovodja prve lokomotive.

Na Reki razkladajo staro železo za železarno

Prejšnji petek je v pristanišču na Reki pristala ladja Panaghia, ki je pripeljala 9.500 ton starega železa, za našo železarno. Prvih 41 vagonov smo dobili že v pone-

deljek-zjutraj. Ta teden pričakujemo še okrog 50 vagonov, ker so iz pristanišča na Reki sporočili, da bodo vsak dan naložili tudi do 90 voz starega železa. Razkladanje

vagonov poteka zadovoljivo, ker so pod žerjavi pravočasno izpraznili prostor. Nabavna služba pri našem podjetju je že prejšnji teden naročila domačim dobaviteljem naj prenehajo s pošiljanjem starega železa, dokler ne bo zaključen dovoz starega železa z ladjo. Če bo treba, bodo pomagali pri razkladanju starega železa tudi delavci transportnega oddelka z motornimi dvigali.

B.

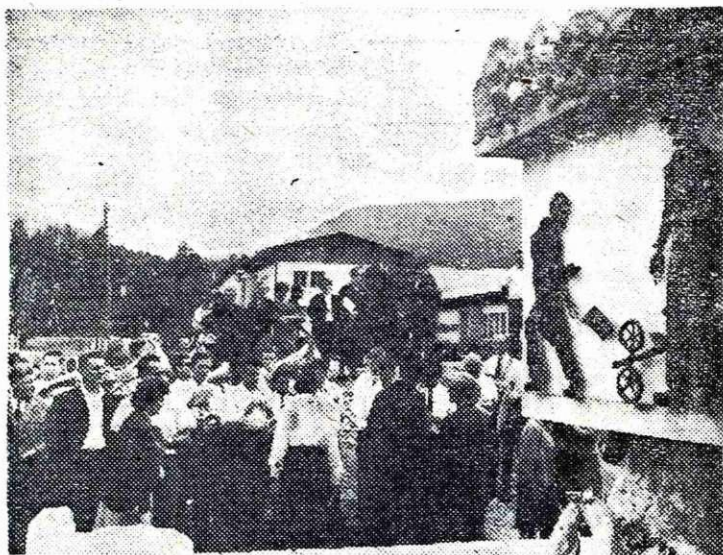
OBVESTILO

Stranke, ki so že naročile izdelavo okvirjev za slike opozarjamo, da že gotove okvirje dvignejo najpozneje do 15. avgusta. Če stranke v tem času ne bodo dvignile okvirjev, jih bomo razprodali. S 1. avgustom bo v Steklarskem servisu na Prešernovi cesti 36 (pri Trevnu) začel z delom nov poslovodja, ki bo opravljal vsa steklarska dela solidno in po zmernih cenah. Delavnica bo odprta vsak dan od 6.—14. ure, v torkih in petkih pa od 6.—12. ure in od 14.—18. ure. Ob sobotah delavnica ne bo odprta.

Krajevna skupnost Podmežaklja

KOLEKTIVNA SLIKARSKA RAZSTAVA

V počastitev občinskega praznika bodo v soboto, 30. julija ob 18. uri v mali dvorani delavskega doma pri Jeleni odprli kolektivno slikarsko razstavo članov DOLIK-a. Ob otvoritvi bo tudi krajši kulturno-umetniški program.

V Bohinjski Bistrici so preteklo nedelje odkrili spomenik žrtvam II. svetovne vojne

USPELO ŠPORTNO

TEKMOVANJE NA

HRUŠICI

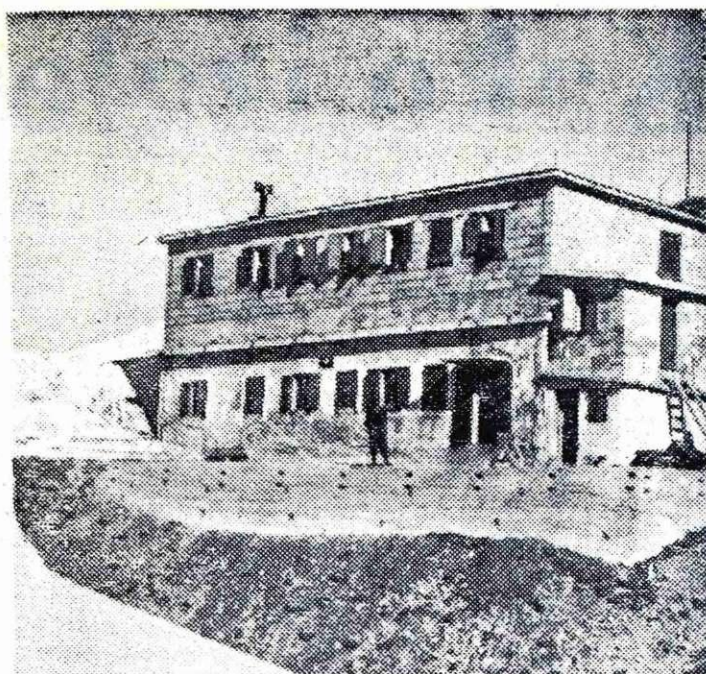
V počastitev krajevnega praznika so na Hrušici organizirali tekmovanje v balinanju na novi balinarski stezi. V nedeljo 24. julija so tekmovali neaktivni člani balinarskega kluba Jesenice (dve ekipe) ter člani Zveze borcev in SZDL s Hrušice.

Prvo mesto so dosegli člani Zveze borcev, na drugem mestu pa so bili z dvema točkama člani BK Jesenice II. Na tretje mesto so se uvrstili člani BK Jesenice I, ki so osvojili eno točko, na zadnjem mestu na so bili člani SZDL s Hrušice brez točke.

Po končanem tekmovanju je predsednik Krajevne skupnosti Hrušica prvim trem ekipam razdelil plakete s slikami blejskega otoka in kranjskega mostu.

V programu, ki so ga na Hrušici pripravili v počastitev krajevnega praznika je bilo še več drugih prireditev, jutri pa bodo ob zaključku praznovanja pripravili poseben program na Hruščanski planini s pričetkom ob 8. uri zjutraj.

Karel Zorko

Nov planinski dom Zorka Jelinčiča na Črni prsti

Planinci — železarji iz Podbrda, ki so po večini zaposleni v naši železarni, bodo v nedeljo, 7. avgusta 1966 ob 11. uri izročili namenu nov planinski dom, ki se bo imenoval po pokojnem, daleč naokrog znanem planincu, revolucionarju in družbenem delavcu, tovarišu Zorku Jelinčiču.

Zorko Jelinčič se je rodil dne 5. marca 1900 v Logu pod Mangartom. V času fašistične okupacije slovenskega primorja, je bil organizator organizacije TIGR (Trst, Istra, Gorica, Reka), ki se je z orožjem v rokah upirala fašističnemu terorju po vsej Primorski. Na drugem procesu zoper bazoviške junake je bil obsodjen na 20 let težke ječe, od katerih jih je presedel devet.

Po drugi svetovni vojni se je ves predal kulturno-prosvetnemu delu. Kot zaveden planinec in aktivist, je obudil življenje Slovenskega

planinskega društva v Trstu in mu ostal predsednik vse do smrti. Trpljenje in mučenja v zaporih, so mu izpodkopala nekoč železno zdravje in povzročila prezgodnjo smrt. Umrl je 13. julija lanskega leta v Trstu.

Črna prst je že od nekdaj zelo priljubljena izletniška točka. Zaradi lepega razgleda in izredno bogate planinske flore, je znana tudi daleč izven meja naše domovine.

Ljubitelji planin in lepe narave — 7. avgusta vsi na Črno prst! Vabijo vas planinci iz Podbrda! I. A.

Otvoritev koče na Stolu 21. avgusta

Na Stolu gradimo nov planinski dom — Prešernovo kočo. Najprej je bilo predvideno, da bo koča odprta 31. julija. Ker bo na ta dan odprta in izročena namenu tudi nova koča — Tičarjev dom na Vršču in zaradi manjših tehničnih težav, se je odbor za proslavo, skupaj z gradbenim odborom odločil, da bodo Prešernovo kočo na Stolu odprli in izročili namenu 21. avgusta.

Do konca leta bo kočo upravljala še gradbeni odbor in šele naslednje leto jo bo Planinska zveza Slovenije oddala v upravljanje enemu izmed planinskih društev na tem področju.

-jn

Je začarani krog res začaran?

Za praznik vstaje smo na Jesenicah gledali film z naslovom: »Po tej poti se ne vračaj«. Film je izdelan po scenariju Branka Pleše v režiji Joža Babiča. Eno glavnih vlog igra tudi Jeseničan — Miha Baloh. Žal je bil film na sporedu samo dva dni, en dan v kinu Plavž in en dan v kinu »Radio«.

Film obravnava pereč problem gradbenih delavcev, ali kakor jih v filmu imenujejo — sezoncev. To so ljudje iz raznih krajev naše države, ki so jih predstavniki gradbenih podjetij poiskali v njihovih vaseh, jim obljubili dober zaslužek in jih z njihovih njiv, od lopate in pluga, zvabili v mesto.

Zanimivo je, kako se ti ljudje skušajo znajti na svojem delovnem mestu, predvsem pa v novem okolju, ki jim, preprostim in neukim, predstavlja veliko spremembo v navadah in načinu življenja. Mnogi se ne znajdejo, izhod iščejo v alkoholu in žganju. Drugi si spet žele, da bi se uspeš

prilagoditi in vključiti v življenjski krogotok. Hočejo mu slediti, pa jih okolica odklanja. Ne mara jih sprejeti take, kakršni so, ter jim pomagati, da bi se v novem okolju počutili domače, enake med enakimi. To dogodka in odnose zaplete do tragičnega zaključka, ki pa še vedno ostane nedokončan. Film ne nakazuje poti, ki naj bi bila izhod iz problemov, ki so v toku dogajanja nanizani na platno. Prepustja razmišljanje gledalcem, če se le-ti čutijo zainteresirani, da se nad pretresljivostjo zgodbe globlje zamislijo! Ob tem filmu se človek na marsikaj spomni. Predvsem na to, da se pred

našimi očmi dogajajo krivice, katerih v našem družbenem redu ne bi smelo biti. Na primer:

V dolini Radovne delajo za gozdno gospodarstvo delavci — sezonci, ki za svoje delo prejema plačo in hrano, so pa brez najosnovnejših pravic, ki izhajajo iz delovnega razmerja: nimajo pravice na letni dopust, niti na zdravstveno in socialno zavarovanje. Človek se sprašuje, kaj bo s temi ljudmi, če se jim pri delu primeri nesreča? Kaj bo z njimi čez leta, ko bodo potrebovali zdravniške nege? Ali pa še kasneje, ko bi jim po delovni dobi že pripadala pokojnina, na katero pod sedanjimi pogoji nimajo pravice? Čudim se, kako je to dopustno in izvedljivo mimo vseh predpisov in zakonov, ki jih imamo. Ali se »uvoženo delovno silo« smatra res samo za

ceneno delovno moč, ki se lahko izkorišča po mili volji. Zanimivo pa bi bilo tudi vedeti, kdo lahko sklepa take pogodbe in po kakšnih zakonih.

MI

Iz cevvarne

V cevarni ne izdelujejo več cevi ampak oblikujejo razne profile. Nekaj vrst teh profilov imajo že osvojenih. Upajo, da bodo mesečni plan dosegli, če bo dovolj vložka. Mesečni plan znaša 500 ton izdelkov, ki jih takoj prodajo. V konstrukcijskem biroju so naročili načrte za nove profile, ki so že v delu. Do sedaj izdelujejo le kotne, U in roletne profile.

Cevarna se bo sčasoma preselila na Belško polje, sedanjost halo pa bo prevzel elektrooddelek. Stroji cevarne bodo ostali stari, razen »letečih« škarij za obrezovanje kotnih profilov, ki jih bodo dobili iz Italije.

„Brez semena ni klasja“

To so bile ene od zadnjih besed, ki jih je dejal Ferdo Koren svoji mami zadnje dni junija leta 1941, ko je odhajal v partizane na Mežakljo. Ferdo je bil takrat sekretar jeseniškega komiteja SKOJ.

Se dvakrat se je dobil z mamo na Poljanah. Nikoli ji ni pozabil reči nekaj bodrilnih besed. Te so ji bile potrebne, saj so bile preiskave gestapovcev Druškija in Cvička na domu v baraki pri stari bolnici skoraj na dnevnem redu. Preiskovali so v stanovanju in na podstrešju. Ob enem pa so psovali in uporabljali celo žilavko. Mama je gestapovcem trdila, da o sinu ničesar ne ve, čeprav ga je sama obvestila, da ga išče gestapo. Tako so minovali junijski dnevi. Vedno pogostejše je bilo slišati o prvih partizanih na Mežaklji in pod Stolom.

Toda prišel je tisti usodni dan. Korenov oče je bil zaposlen pri Karavanskem predoru na Hrušici. Prvega avgusta proti večeru se je nekaj sušljalo med delavci o borbi na Mežaklji. Govorili so tudi že o prvih žrtvah med partizani in Nemci, le Korenovi niso o teh žrtvah še ničesar slišali. Mama je sicer nekaj slutila in je zato odšla v bolnico ter skušala tam poizvedeti, kaj je novega. Povedali so ji le o nemških ranjenicah. Dr. Čeh pa ji je dal celo injekcijo za pomirjenje.

Toda partizansko vodstvo se je odločilo, da ne skriva tega težkega dogodka pred Korenovimi, saj je bilo pomembno nad partizanskim uspehom, kajti v tej prvi borbi so morali Nemci prvič bežati z Mežaklje. Tako so že v prvih dneh avgusta spoznali na Gorenjskem, da tudi partizanska puška dobro zadene.

Jože Gregorčič, vodja vojno revolucionarnega komiteja in sekretar jeseniškega okrožnega komiteja KP, je pripravil pismo Korenovi mami. Izročil ga je prvim aktivistom, toda mami ga ni upal nihče izročiti. Niti Nande Pogačnik, niti Angela Sračevč, in nazadnje ga je odnesel Albin Zemlja. Mama je s težkim srcem sprejela to vest.

Ze drugi dan so bili pri Korenovih zopet gestapovci. Spraševali so kakšno obleko

je imel sin nazadnje in če jim je znano kaj je z njihovim sinom. Ko jim je mama povedala, da že ve o sinovi smrti, so hoteli vedeti od kod, vendar se je znašla in jim dala primeren odgovor. Potrdili so vest o Ferdovi smrti in dali družini nalogo, da pokoplje sina in Viktorja Arzenška, ki je padel skupno z njim.

Hotel so še vedeti točen čas pokopa, toda mama jim je povedala, da bo to v ponedeljek, čez dva dni. Ob odhodu so gestapovci odpeljali s seboj hčerko Danico in jo zasliševali.

Korenova mama je še isti dan našla Johano in bratranca Martina in odšla z njim na Obrance. Čeprav ni o svoji odločitvi nikomur govorila, je tam našla že Stanka Laha in Stanka Balanča, dobra Ferdova prijatelja in člana SKOJ. Kljub prepričevanju, da je za nju nevarno sta ostala in pomagala pokopati

oba prva padla partizana.

V ponedeljek to je čez dva dni so Nemci obkolili ves protor okrog Obrance in čakali na pogrebce, toda njihov trud je bil zaman. Korenova mama jih je potegnila. Besni so pri prihodu na Jesenice, Korenove prijeli in jih zasliševali na gestapu. Pozneje so aretirali še Laha in Balanča in ju potem niso več izpustili, januarja leta 1942 pa so oba ustrelili kot talca.

Korenovi so že večkrat odšli na sinov grob in ga okrasili. Gestapovci pa so tudi v tem videli upor in sproti razbrskali grob in niso dovolili, da bi rastle cvetlice, zelo pogosto pa so v bližini postavljali zasede.

Obranca je po tem dogodku postala znana partizanska javka, kjer so se ustavljali aktivisti, obveščevalci in kurirji.

Danes po 25 letih nas ta dogodek spominja na junaške dni, ki jih je moral prehoditi naš slovenski partizan, spominja nas pa tudi na vse žrtve, ki jih je moral slovenski narod prestopiti v letih okupacije.

Slovenko

Jesenice, 21. 8. 1941.

Žalujoci sodružni družini Korenovi!

Ob priliki tragične, toda junaške smrti Vašega sina in brata sodruga Ferdota, Vam izrekamo v svojem in v imenu partizanov najgloblje sočustvovanje, zavedajoč se, da kakor je bil Vam dober sin in brat, tako je bil nam dober sodrug in neustrašen borec za narodno osvoboditev in zmago proletariata.

Izguba tega mladega in upolnega življenja nam je nenadomestljiva. Njegovo delo in vera v zmago, nam bo svetlo vodilo, do naše končne osvoboditve. To žrtev pa bo znal ceniti ne samo jeseniški proletarijat, ampak Slovenski narod kot celota.

Izguba sodruga Ferdota nam ne sme vlti brezkragne obupa, ampak nam nalaga nove dolžnosti, boriti se naprej, neustrašeno kot on, z vsemi silami do popolnega uničenja zverskega fašizma, ki nam v svojem divjanju niti tega ni dopustil, da bi dostojno spravili ostanke sodruga Ferdota. Morali smo se razbežati po gozdovih.

Prepričani, da ni daleč čas naše zmage in osvoboditve, takrat bo narod znal dostojno hraniti njegove ostanke z vsemi častmi, ki jih je zaslužil s svojim delom in junaštvom.

Njegovo truplo krije naša narodna zemlja, katero točasno zaslužuje tujec — barbar. Vzor Ferdotovega junaštva, pa nam je zagotovilo, da bo ta zemlja skoro svobodna.

Slava sodrugu Ferdotu!
Gorenjski kot 21. avgusta 1941.

*O. K. kom. stranke
za Gorenjski kot.*

Prepis pisma, ki ga je pisal Okrožni komite KPS Jesenice Korenovim (original hranijo v Tehniškem muzeju).

Proslava ob dnevu vstaje

V četrtek 21. julija je Osnovna organizacija Zveze borcev Sava v počastitev praznika Dneva vstaje in 25. obletnice vstaje slovenskega naroda, s sodelovanjem gospodarskih in družbenih organizacij, ter DPD Svoboda Jesenice, priredila za borce NOV zabavo s kulturnim programom.

Predsednik Krajevnega odbora ZB NOV Sava je najprej pozdravil borce in internirance, ter se zahvalil gospodarskim organizacijam za pomoč pri organiziranju programa in pogostitvi članov. Kulturni program je pripravila DPD Svoboda Jesenice. Sodeloval je »Zelenjakov ansambel« ter ansambel narodnih pesmi in plesov. Na programu so bile tudi pevske točke v duetu. Pogrešali pa smo pevski zbor jeseniške Svobode, saj smo pričakovali,

da bomo ob praznovanju zgodovinske obletnice vstaje slovenskega naroda, slišali tudi naše borbene pesmi, ki so nam vlivale pogum v najbolj usodnih dneh naše revolucije.

Po končanem programu je bila prosta zabava s plesom, ki je v okrašeni dvorani Delavskega doma potekala v prijetnem in tovariškem razpoloženju. Posebej je treba pohvaliti Krajevni odbor ZB NOV Sava, ki se je zahtevne naloge lotil, ki je imel na razpolago le 5.000 starih dinarjev. Ponovno so dokazali, da se da z dobro voljo tudi pri naš marsikaj urediti, pa čeprav so finančna sredstva pičlo odmerjena. Če bi Krajevni odbor Zveze borcev Sava posnemal tudi ostali odbori Zveze borcev, bi bilo življenje v naših borčevskih organizacijah bolj živahno in spontano. Karel Zorko

Padlemu skojevcu so odkrili ploščo

Tudi krajevna organizacija ZB NOV na Blejski Dobravi je dostojno proslavila 25. obletnico vstaje našega naroda. Na dan praznika je odkrila spominsko ploščo padlemu sekretarju Skoja pok. Kalan Milanu z Blejske Dobrave, ki je padel malo pred osvoboditvijo, 27. aprila 1945. pri vasi Podlake na Primorskem. Spominska plošča je vzidana na skali, v bližini, kjer je pokojni Kalan padel. Tako je organizacija zopet izpolnila

enega sklepov, ki so bili sprejeti na zadnji letni konferenci, saj je ta sklep naletel na splošno odobravanje vseh članov organizacije in tudi ostalega prebivalstva kraja.

Kar štirje avtobusi so odpeljali člane ZB NOV in druge prebivalce Blejske Dobrave, Lipc in Kočne čez Vršič in Novo Gorico do kraja spominskega obeležja, kjer se je zbralo tudi večje število ljudi tamkajšnje okolice.

Na lepo okrašenem prostoru je član občinskega odbora ZB NOV iz Nove Gorice, uvodoma orisal pomen takratnih težkih bojev v teh krajih, ko se je okupator z vsemi močmi upiral pritisku partizanskih enot.

Krátko življenje mladega skojevca pa je lepo opisal tov. Ambrožič, predsednik krajevene organizacije ZB NOV na Blejski Dobravi. Pok. skojevec Kalan Milan je že kot 14-letni fantič oprav-

ljal kurirske posle in nato vsa vojna leta kot skojevec in sekretar skoja tega okrožja, mnogo doprinesel v borbi proti okupatorju. Pozneje je vstopil v NOV in pri zadnji ofenzivi izgubil svoje mlado življenje.

Mladinci so podali še par lepih recitacij, ki so marsikomu privabile solze v oči, in položili k spominski plošči dva lepa venca. Tov. Ambrožič je pa izročil v varstvo spominsko ploščo krajevni organizaciji ZB NOV Ravne-Bate, nad Grgarjem.

Na poti proti domu so udeleženci uspele proslave

obiskali še partizansko bolnico »Franja« nad Cerknim, kar je bilo za one, ki še niso bili tam, pravo doživetje, saj marsikdo ni vedel s kakšnimi težavami smo se srečevali v dobi okupacije.

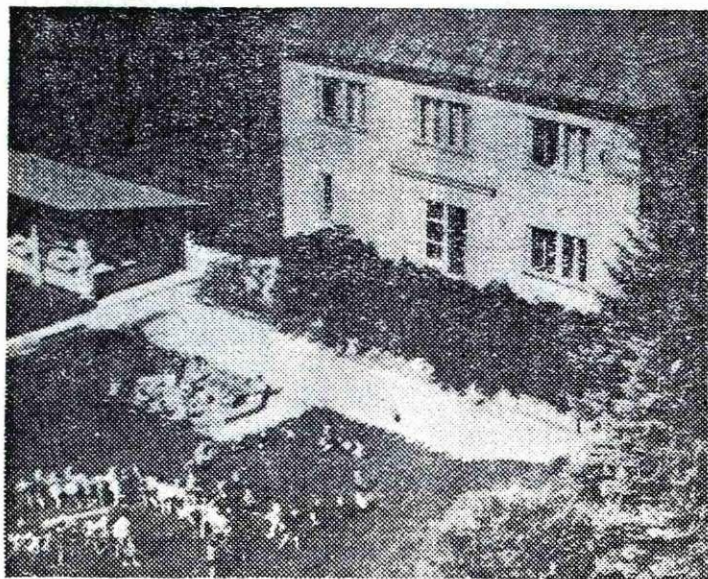
Praznovanje 25-letnice vstaje našega naroda bo gotovo ostalo v prijetnem spominu vsem, ki so se proslave udeležili. Gotovo so hvalni organizaciji ZB NOV ter drugim organizacijam, in tudi posameznikom, ki so vložili mnogo truda, da je proslava tako dobro uspela.

S. S.

V otroškem vrtcu »Julke Pibernik« nimajo počitnic

Ceprav smo sredi počitnic, ko so vrata vseh učno-vzgojnih zavodov zaprta tega za Otroški vrtec »Julke Pibernik« na Jesenicah ne moremo reči. Kakor med šolskim letom je tudi med počitnicami v vrtcu živžav, ki mi je dal povod za obisk.

Prijazna vzgojiteljica se je opravičevala, da je upravnica Katrca Koplan na dopustu in mi priporočila, da se oglasim ter bogato opremljenim vrtom. Svoj oddelek ima vrtce Podmežaklje v novo adaptirani stavbi Stanovanjske skup-

Otroci se v otroškem vrtcu dobro počutijo

čez čas, ko bo ona doma. Obljubil sem ji, da se bom prav rad oglasil pozneje, vendar sem v nevezanem razgovoru z vzgojiteljico zvedel o dejavnosti jeseniškega vrtca stvari, ki bodo zanimale tudi bralce ŽELEZARJA. V Vrtcu »Julke Pibernik« na Jesenicah, ki ga že več kot 10 let upravlja poznana in prijazna Katrca Koplan, imajo preko 160 otrok. Vrtce razpolaga s petimi lepo opremljenimi prostori in z izredno lepim

nosti, kjer vzgajajo 20 otrok s Podmežaklje. Za vzgojo več kot 160 oskrbovančkov skrbi pod strokovnim vodstvom upravnice Koplanove 11 člansko vzgojno osebje. Ker se zadržujejo otroci v vrtcu od 5,30 zjutraj pa do 18. ure zvečer, delajo v dveh izmenah. Poleg predšolske mladine ima vrtce v varstvu tudi 15 učencev prvega in drugega razreda osnovne šole, ker ta ne razpolaga z varstvenim prostorom. Delo vzgojiteljic,

ki zajema poleg vzgoje po učnem načrtu tudi izlete, razstave in razne prireditve zaprtega in javnega značaja, je olajšano v slučaju lepega vremena s koriščenjem z različnimi rekviziti opremljenega vrtca. Težje pa je ob slabem vremenu, ko se zadržujejo otroci le v notranjih prostorih vrtca. Tisti, ki si je ogledal urejenost jeseniškega vrtca z izredno lepo urejenim vrtom, kaj lahko verjame, da hodijo otroci v vrtce z velikim veseljem in da ga neradi zapuščajo. Starši, ki prispevajo za oskrbovanje otrok po 2.400 in več starih dinarjev, so kaj lahko hvaležni vzgojnemu osebju vrtca za predšolsko vzgojo svojih otrok, ki se pozitivno odraža pri nadaljni vzgoji v osnovni šoli.

Dobro gospodarjenje in varčevanje na pravem mestu, ki sta odliki upravnice Katr-

ce Koplanve, sta zasluga, da jeseniški otroški vrtce kljub mali dotaciji občine in nizki oskrbnini, nima posebnih problemov. Zbor delovne skupnosti vrtca je prav lahko ponosen na dosežene uspehe otroškega vrtca, ki je na področju jeseniške in radovljanske občine priznan kot najbolj urejen in voden tovrstni zavod.

V. P.

Jeseniški plananci so na Vršču zgradili nov

Ob otvoritvi novega Tičarjevega doma

V nedeljo, 31. julija bodo na slovesen način izročili svojemu namenu novi Tičarjev dom na Vršču. To bo hkrati tudi osrednja proslava v počastitev občinskega praznika Jesenic. Planinsko društvo Jesenice, ki novi Tičarjev dom izroča svojemu namenu, je izdalo poseben prospekt, v katerem je opisana zgodovina tega doma.

Prvi Tičarjev dom, ki je oddaljen le dobri 50 korakov od alpske ceste Kranjska go-

ra - Trenta, je že pred I. svetovno vojno zgradilo slovensko planinsko društvo na pobudo in ob vsestranski pomoči zavednega planinca in kranjskogorskega zdravnika dr. Tičarja. Takratni planinci so dom poznali pod imenom Slovenska koča na Vršču, zgrajen pa je bil kot protitež slovenscem sovražni Vossovi (zdaj Erjavčevi) koči. Po I. svetovni vojni je bil četrtoletja pod okupacijo italijanskih finančarjev, po osvoboditvi pa so ga na novo uredili in opremlili. Sedaj je dobil tudi ime Tičarjev dom. Vedno večji promet in iztrošenost starega doma pa sta narekovala Planinskemu društvu Jesenice, da zgradi novo, večje poslopje. Novi Tičarjev dom, ki ga bodo od-

prli pri, so 1963. V nov domu na Vršču stoji 71 sklopov, ki so oskrbovani in opremljeni.

Novi Tičarjev dom je bil zgrajen leta 1963. V nov domu na Vršču stoji 71 sklopov, ki so oskrbovani in opremljeni. Tičarjev dom je bil zgrajen leta 1963. V nov domu na Vršču stoji 71 sklopov, ki so oskrbovani in opremljeni.

V otroškem vrtcu imajo preko 160 otrok

Svarun: Včeraj, danes, jutri ...!

(Razmišljanje o življenju ljudi drugod in pri nas)

MESTNI HRUP!

V novejšem času povzročajo največ hrupa v mestih motorna vozila. Marsikje so na obrobju mest ali med stanovanjskimi naselji industrijski obrati in druge naprave, ki delajo nemir. Tudi način ponudbe in prodaje trgovskega blaga je eden izmed izvorov hrupa v pre mnogih mestnih naseljih. Ne nazadnje so vzrok hrupa tudi otroci, zlasti v tistih mestih, ki so zgnetena na kup in pogosto otroci nimajo drugega igrišča kot ulico. In tudi gostinskih lokalov, marsikje in tudi pri nas izdatno poskrbe za nemir.

Ceprav je promet v nekaterih zahodno-evropskih mestih že tako gost, da vožnja z avtomobili ni več najhitrejša niti ni varna, vendarle še kar naprej narašča. V Parizu, Milanu, Rimu in drugih mestih mora voznik že prav virtuosno obvladati vozilo v gneči.

V Zahodni Evropi naštejejo vsako leto nad 50 tisoč mrtvih, ki jih zahtevajo prometne nesreče in nad milijon sedemsto-

tisoč poškodovanih. Če so v srednjem veku zahtevale največjo smrtnost pogoste epidemije, zdaj to nikakor več ne drži. Bolj kot srednjeveška kuga in več kot katerakoli bolezen kosi v sedanjem času promet, saj je število njegovih žrtev daleč prekosilo žrtve epidemije in drugih bolezni.

Velik in vedno večji mestni hrup ima svoje posledice, katerih se pa komaj da še zavedamo. Nespečnost, razdražljivost in drugi podobni pojavi so pogosto vezani na poznejša nevrotična obolenja.

V najnovejšem času je treba opozoriti še na enega izvorov hrupa, ki je morda najbolj nezaželen. V mislih imam akustično premalo izolirana stanovanja v velikih blokovskih naseljih, kjer celo obzirni sosedje drug drugega motijo. Ta nevšečnost postane seveda tem hujša, če ljudje drug do drugega ne znajo ali nočejo biti obzirni. Vpitje, televizija, radijski sprejemniki, glasba z magnetofonov in drugi izvori hrupa, ki segajo pogosto da-

leč v stanovanja sosedov, povzročajo mnoge nevšečnosti in so pogosto ne le vzrok nerazpoloženju in nezadovoljstvu pač pa tudi drugim bolj izrazitim duševnim reakcijam.

MESTO IN MNOŽIČNA OBVEŠČEVALNA SREDSTVA!

Načini druženja ljudi, njihovo kulturno in zabavno življenje ter sistemi množičnega komuniciranja so v mestu drugačni kakor na vasi. V tem pogledu imajo posebne razmere vele mesta ali pa tista mesta, ki se zelo hitro razvijajo. Takšen primer so tudi Jesenice.

Slaba ali primitivna organizacija zabavnega življenja ne prinaša ublažujočih učinkov za boljše psihično počutje ljudi, pač pa ima mnogokrat prav nasprotni učinek. Povečuje celo psihično prizadetost pre mnogih mestnih prebivalcev.

Nagel razvoj kinematografije v zadnjih 35. letih in prodor tistih dosežkov, ki jih daje filmska industrija na trg, ima tolikšen vpliv na življenje ljudi določenih civilizacijskih ravni, da marsikaj ostane prevladujoča ter zatemni ostale inačice zdravega kulturnega življenja in zabave. Tudi pri nas vidimo v filmskem programu pre mnoge trakove, ki poudarjajo akcije

nasilja, brutalnosti, ropa, tatv in brzdanosti ter celo preverznosti.

Preveč mestnih prebivalcev je dane svetlu, ki jim je film edino razvedilo. Mnogi obiskujejo kino redno, tudi več tedensko in jim razen zanj in gosti ni nič drugega vzbudilo zanimanja in pritegnilo. V novejšem času je levi ki je nastopila svojo osvajalno pot ka je kot film in v kratkem času pridrla širok krog ljudi, filmu zelo konkuren. Glede njenih vplivov na človeka in govo duševno razpoloženje pa je t reči, da opravljata skoraj enako ali vsaj dokaj podobno poslanstvo. Mars film pospešuje človekovo duševno pa nost in odmik od stvarnosti. Istčasno bi bilo zelo napak zanemarjanje njun lik pomen, saj sta istočasno v seda pogojih najmočnejši vzgojni sredstvi imata vpliv na najširši krog prebiva mesta. Njuna nevarnost in istočasna gocenost nas ne preprečata postavljata dilemo, kaj narediti da bosta opravila bolj pozitivno vzgojo poslanstvo in l doseči, da bo ob njiju sodobni mestni vek začutil v sebi nagnjenje do kre nega sodelovanja in bo postal soustvi lec kulture ter zdrave zabave. Če bi segli takšen smoter, v bodoče ne b mogli govoriti o vse bolj pasivnih in

1. zgradil nov Tičarjev dom

Tičarjevega doma

prli juri, so začeli graditi 1. 1963. V novem Tičarjevem domu na razpolago 32 postelj in 71 skupnih ležišč, ter bo oskrbovan preko celega legea.

Novi Tičarjev dom je dostopen z avtomobilom iz Kranjske gore po lepo speljani cesti 12 km. Pešci potrebujejo iz Kranjske gore do Tičarjevega doma 3 in pol ure, od Zlatoroga v Trenti 3 ure in iz Tamarja v Planici preko Grla ali čez Sleme 4 ure in s Križkih podov čez Razor ur. V prospektu je opisan tudi perspektivni razvoj Vršiča, ki ima izredno ugodno lego, ter je v stikališčih teh držav, ob izrazitih tranzitnih turističnih cest in ob sami veliki alpski cesti Evropa. Treba je poudariti, da je področje Vršiča turistično že dovolj znano, tako doma kot v svetu in ima vse pogoje za nadaljnji razvoj. Pripravljen je tudi program razvoja tega področja, ki obsega dve etapi izgradnja

smučarskega centra na Vršiču pa naj bi potekala v štirih etapah. V programu je med drugim predvidena poleg novega Tičarjevega doma še adaptacije dosedanje Erjavčeve koče, ter ureditev planinskih koč, Mihovega doma in Koče na gozdu. Razen tega nameravajo urediti planinsko kočjo pri izviru Soče.

V I. etapi izgradnje smučarskega centra na Vršiču naj bi postavili dve STEMAG vlečnici, ter vlečnico na sneženi plaz pod Prisojnikom. V II. etapi naj bi zgradili še sežanjico od Koče na gozdu do Erjavčeve koče, v III. pa kabinske žičnice s sedla Vršič, na Šito glavo in Malo Mojstrovko, kjer so smučarski pogoji od novembra do julija. V tej etapi so v načrtu še vlečnice v kotanji nad Malo in veliko Mojstrovko, v zadnji etapi pa nameravajo urediti smučarske proge, ter ostale zimsko športne naprave.

- or

tatvin in raz-
znosti

Icev je danes na dno razvedrilo. lno, tudi večkrat j in z gostilno animacija in jih su je televizija, jalno kot kasne- asu predla med lo konkurenčna. človeka in ne- je pa je treba j enale ali pa nstvo. Marsikak duševno pasiv- sti. Istočasno pa arjanje njun ve- isno v sedanjih jni sredstvi, ki trog prebivalcev n istočasna dra- postavlja pred sta opravila čim lanstvo in kako obni mestni člo- enje do kreativ- ostal soustvarja- bave. Če bi do- odoče ne bomo pasivnih in ne-

prizadetih ljudeh, ki jih komaj še kaj notranje razgiba.

Mnogokdaj smo z razmerami, kakršne vsak dan vidimo v naši sredini, nezadovoljni. Vendar bi morali upoštevati, da imamo opravka z naglo selitvijo ljudi v zadnjih dvajsetih letih. Naše mesto je mlado in njegovi prebivalci so marsikdaj šele v začetku prilagajevanja na življenje v novem sožitju.

Morda ne pretiravam, če trdim, da so današnje Jesenice, Jugoslavija v malem. Saj smo v mestu zbrani ljudje iz vseh šestih republik, pripadniki različnih narodnosti in narodnostnih manjšin, iz najrazličnejših civilizacijskih, kulturnih in ekonomskih okolišev. Proces prilagajevanja v nove razmere se nikoli ne izvrši čez noč in bi bilo odveč pričakovati, da se bo zgodilo pri nas. Zato zaman tarnamo, da je preveč takih ljudi, ki jih najdemo samo v kinu, gostilni in pri kartah, saj je znana resnica o poslanstvu bolj in manj osveščenega človeka. Zame je prav enako problematično, malo zanimanje za sožitje mestnih prebivalcev na višji kulturni ravni, kakor nekvalificirani delavci, ki so morda šele pred nekaj meseci prišli na Jesenice.

**PRIHODNIJE
MESTO IN ALKOHOLIZEM**

MIHA
KLINAR ČAS NA BREZCESTJU

II. del LETAKI

13. nadaljevanje

»Bom, če mi bo Jože pomagal.«

Jože se ne brani. Lačen je, vseeno pa se prema- guje, da bi tega ne pokazal. Danes je imel že toliko opravkov. Dopoldan je pomagal Andreju razmno- ževati letake. Pred uro je bil pri Francetu, ki dela dopoldan na istem žerjavu kakor Tone, ki dela ta teden ponoči. Potem mora še k Jožetu Čelesniku. Do jutri opoldan mora zvedeti vse delavstvo za stališče komunistov v sedanjem času, ki od slehernika ne glede na strankarsko pripadnost terjaja jasne od- ločitve in opredelitve.

O tem, zadnjem, mu Jože pripoveduje. Tudi Mag- da ga nekaj časa posluša. A ura bo kmalu pet in mora po otroka k svoji materi, obenem pa bo sto- pila v trgovino in prinesla kaj za malico.

»Takoj se bom vrnila,« se opraviči Jožetu.

»Tudi jaz se ne bom predolgo zamujal,« pravi Jože, ko sta sama.

Rovnik bi mu rad rekel, naj ostane vsaj toliko časa, dokler se ne bo vrnila Magda, toda besede se mu zatikajo v grlu in le s težavo vzdrži Jožetov pogled.

»Mudi se mi. Vse delo sloni samo na peščici. Mladinci, ki so najbolj pripravljeni za trosilne in le- pilne akcije, so v zaporu. Zato se lahko zanesemo v glavnem samo na povratnike iz Ivanjice in na zanesljive kakor ti.«

Ga ima Jože še vedno za zanesljivega? Mu niso povedali, da se že leta izogiba sleherne tvegane na- loge, ki bi lahko ogrozila njegovo varnost.

»Naša stališča so ti jasna. Prav gotovo si jih bral v januarški številki Dela.«

»Ne, nihče mi je ni prinesel.«

»Da, seveda,« se spomni Jože zastoja pri razde- ljevanju ilegalne literature, do katerega je prisil zaradi Ivanjice. Sicer pa ima pri sebi dve številki, čeprav takih stvari navadno ne nosi s seboj. Zato izroči eno Rovniku.

Rovnik jo vzame in strmi v ciklostirani šop pa- pirjev, v naslovno stran, v zvezdo s srpom in klad- vom, v kote med kraki, v katerih so razen v spod- njem, razporejene v krogu posamezne velike črke D — E — L — O. Vsako posebej črkuje, ne zato, ker bi ne znal gladko brati, marveč zaradi nelagod- nosti, ki se je že ves čas ne more osvoboditi. Počuti se kakor šolar pred učiteljem, šolar, ki se je pole- nil in ki ga učitelj že dolgo ni vprašal v veri, da ima pred seboj marljivega, vselej pripravljenega učenca, pa bi zadoščalo eno samo vprašanje, da bi lahko spoznal, kako je v resnici z učencem, ki ga je tako cenil in postavil nad druge.

Tako se počuti pred starim prijateljem.

»Ne boš prvič razpečaval letakov. Zato veš, kako boš storil. Sicer pa piše na vsakem: Preberi in daj naprej! Prepričan sem, da se lahko zanesem nate.«

Rovnik samo prikimava in šele potem zbere glas.

»Ce je samo to, bom seveda storil.«

»Za sedaj samo to,« se Jože dvigne in se poslovi.

5

Rovnik strmi v vrata, ki so se zaprla, in nekaj časa stoji kakor prikovan brez vsakih misli. Ko mu pogled zdrsi k rokam, v katerih drži letake, ga pre- šine neka toplina. Nenadoma se čuti sproščenega, kakor da je odpadla z njega vsa mora, ki ga je težila. Jože ga nima za slabiča, kakor se je imel sam.

»Pa sem bil slabič, v resnici slabič,« zamrmra. Morda je prav zaradi tega toliko notranje trpel. Bežal je od nalog in se notranje drobil, a kadar se mu je oglasila vest, da ni tak kakor so drugi, ki so bili pripravljeni sleherni hip dati za stvar vse in trpeti, se je opravičil z odgovornostjo do Magde in otroka in iskal uteho v svoji in njeni ljubezni. V resnici pa ga je bilo mnogokrat sram pred seboj in se je zaničeval. Tale naloga, čeprav ne pretežavna in prenevarna, pa ga je osvobodila muk, ki jih je trpel, in mu vrnila notranji mir, kakor da se vnevič našel sebe, takega, kakor je včasih bil, neomahljiv

in z zavestjo, da človekova sreča, naj se zapira v še tako ozek krog, ne more biti popolna v svetu, kjer vlada pravica užakonjene krivice in kjer ljudem, kakršni je on, odrekajo skoro sleherni človeško vrednost in dostojanstvo. Človek, ki se samo za las dvigne nadte in nad svoj razred (kakor na primer bratranec Bregar, ki se je povzpela do zapisovalca dnin in nameščenskega položaja), že gleda v tebi in svojem razredu brezimno množico ljudi, ki niso »nič« in ki so na svetu samo zato, da delajo. In s katerimi lahko počno delodajalci in oblastniki, kar se jim zahoče.

»In vendar samo delavec drži svet v rokah! Rad bi videl gosposko svojat, kaj bi počela, ko bi vsi delavci tega sveta prenehali delati toliko časa, dokler bi sleherni meščan od uradnička, kakor je Bregar, do kapitalista, kakršni je Westen, ne spo- znal, na čigavih plečih je jahal in na čigav račun je živel.«

Tako razmišlja, a se zaveda, da se to še ne bo tako hitro zgodilo, saj bi se moral sleherni delavec prikopati do zavesti moči svojega razreda. Zato pa je treba delati in ne zamujati časa v času, ko si vladajoči prizadevajo do kraja zasužnjiti ne samo delavca, marveč slehernega delovnega človeka.

»Da, akcijo združevanja delavstva in vsega de- lovnega ljudstva ne glede na njihovo nazorsko pre- pričanje. Razkrinkavati igro, v kateri se meščanski politiki igrajo in izigravajo neosveščeno delavstvo s ciljem, da ga drobijo in odvrčajo od razrednega boja.«

Tako je govoril učitelj Žagar. In kako prav je imel, razmišlja. To niso prazne besede. Če pomisli samo na leto devetnajsto triindvajseto, ko je osem- najstleten začel delati v tovarni. Takrat so delničarji izkoristili razkol v rdeči strokovni organizaciji in odpustili tristo delavcev, ki so jih imeli za komuni- ste. Socialni demokratje, ki jih je vodil Jur Jeram, niso hoteli tega preprečiti s stavko, ki so jo zahte- vali člani Neodvisne delavske stranke, v kateri so se takrat zbirali komunisti.

To je bila težka izdaja, ki je ni lahko pozabiti, saj so socialisti v teh odpustih videli oslabitev ne- odvisne stranke in njenega sindikata in se maščevali (o, kakšna zaslepljenost!) za razkol in za izgubo več kot polovice članov v svojem sindikatu.

Slo jim je za prestiž, da postanejo zopet najmoč- nejša strokovna organizacija v revirju, in zato jim ni bilo mar, če je moralo na cesto več kot tristo de- lavcev, ki potem doma niso mogli najti dela in so morali v Francijo, v Belgijo ali Nemčijo.

Ali leto devetnajsto dvaintrideseto, ko so komu- nisti zaman opozarjali na Westnov špekulantski ma- never, da bi v letih krize, ko je za neznamen denar kupil večino delnic vseh treh tovarn v revirju, do- bil brezobrestne kredite od države za modernizacijo jeklarne in pri tem hotel izrabiti takratno delavsko stisko z grožnjo delavstvu in jugoslovanski javnosti, da bo zaprl svoje tovarne v revirju in odpustil več kakor dva tisoč delavcev, kolikor jih je bilo takrat zaposlenih v tovarnah na Savi, Javorniku in Dobravi. In do obupa zaskrbljeno delavstvo mu je nasedlo in in hodilo zanj moledovat kredite v Beograd. A ker ni šlo tako hitro, kakor bi si Westen želel, je marca svojo grožnjo uresničil. Samo v skladiščih so delali, kar je dokazovalo, da ima Westen kljub krizi dovolj naročil, saj so jih v štirinajstih dnevih skoro popol- noma izpraznili. Ko bi poslušali komuniste in bi strokovne organizacije prepovedale delavstvu de- lo v skladiščih, bi Westen moral že prvi dan odpreti to- varno.

Toda naš glas je bil kakor glas vpijočega v pu- ščavi.

Voditelji strokovnih organizacij so poskrbeli, da so dejstva izzvenela v prazno ali pa doživljala ogor- čenje in posmeh, ki ga je znal prižgati v poslušalcih socialnodemokratski voditelj Jur s svojimi govori in tako pomagal gnati na vodno mlin.

»In vendar smo imeli prav,« razmišlja o tistem času. Ko je Westen imel zagotovljene brezobrestne kredite in ko je z zaprtjem tovarne delavce straho- val, je napovedal, da bo zaradi svojega »socialnega čuta« vnovič odprl svoja podjetja v revirju, le da bo moral odpustiti za krajšo ali daljšo dobo okrog se- demsto delavcev, drugim pa za deset odstotkov zni- žati mezde in skrajšati delovni čas na šest ur, kar je pomenilo še petindvajset odstotkov nižji zaslu- žek že od znižanega desetodstotnega zasluzka na uro. Uganil je, da delavstvo ne bo sledilo redkim, ki so opozarjali na njegovo nečloveško goljufijo, in da bo pristalo na kolektivno pogodbo, kakršno jim bo po- nudil sam.

Odpri bodo tradicionalno vrtnarsko razstavo

Hortikulturno društvo Jesenice že tretje leto organizira vrtnarsko razstavo. Letošnjo razstavo bodo odpri v soboto popoldne ob 16. uri. K otvoritvi razstave se bodo zbrali številni ljubitelji cvetja iz vse Slovenije. Razstava bo odprta do torka, 2. avgusta do 20. ure. V ostalih dneh bo razstava odprta od 8. do 20. ure. Danes zvečer se bodo zbrali v Delavskem domu pri Jeleni na debatni večer tudi predstavniki ter strokovnjaki iz hortikulturnih društev Slovenije ter vrtnarsko cvetličarskih podjetij. Govorili bodo o strokovnem in organizacijskem delu društev ter o nadaljnjem razvoju.

Ne bo odveč če navedemo nekaj podatkov o letošnji razstavi. Dvorišče pred novo osnovno šolo bo uredilo vrtnarsko cvetličarsko podjetje Rast iz Ljubljane, ki izdeluje okrasno rastlinje ter razne cementne izdelke, ki so v okras neuporabnih cementnih ali asfaltiranih mestnih površin na križiščih, postajališčih pred trgovinami itd. Zunanji pokriti prostor oziroma vhod bo letos spet v znamenju Gorenj. Na balkonu bodo gorenjski nageljni in drugo balkonsko cvetje. Tudi druga stran vhoda bo urejena z lepim cvetjem, ki je last članov jeseniškega hortikulturnega društva. V avli šole bo dovolj prostora za strokovne revije, knjige ter za prodajni oddelek vrtnarije Kališnik in hortikulturnega društva. Tu bodo prodajali tudi brezalkoholne pijače. Na hodniku osnovne šole Tone Čufar bo razstavljala rastlinje »Arboretum« iz Volčjega potoka pri Kamniku, ki ga poznamo po tem, da ima okrasno rastlinje iz vsega sveta. Učilnice bodo spremenjene v razstavne prostore, razstavljali pa bodo: semenarna Streit iz Beljaka, ter semenarna iz Ljubljane, ki bo imela razstavljeno blago tudi v prodaji. V III. učilnici bodo razstavljali člani hortikulturnega društva, v I. nadstropju šole Prežihov Voranc pa A. Karl iz Beljaka, ki spada med najbolj znane sorti-

mentno bogato drevesnico v Avstriji. Omenimo naj še vrtnarijo Izvršnega sveta SRS iz Bleda, ter vrtnarijo Lada iz Šempetra pri Gorici s priznanimi fikusi itd. Tretja vrtnarska razstava ima republiški in tudi mednarodni pomen in dokazuje aktiv-

nost hortikulturnega društva na Jesenicah, ki šteje že 550 članov. V zadnjih treh letih je društvo že veliko prispevalo za okrasitev Jesenic in okolice in že drugo leto oskrbuje okrog 10.000 kv. m površine, kjer je posajeno okrasno grmičje, drevje, enoletnice itd. Pri članih društva je zacvetelo okrog 4.500 kosov gomoljastih begonij, 2.000 vrtnic, ter okrog 1.000 kosov okrasnih grmičkov in trajnic, 1.500 tulipanov. Društvo izdaja lastni bilten v nakladi 1.000 izvodov, veliko članov pa je naročenih tudi na strokovno revijo »Naš vrt«.

Prijetno popoldne ob Rajbeljskem jezeru

Po daljšem presledku je splošni sektor iz upravnih služb organiziral izlet, ki je zelo lepo uspel. Tokrat so se odločili za ogled Trbiža in okolice. Kljub temu, da je za izlet vladalo precejšnje zanimanje je bilo v avtobusu Ljubljana-transporta še nekaj prostih mest, ki so jih odstopili uslužbencem tehničnega biroja Jesenice.

Na praznik Dneva vstaje so se izletniki ob 6. uri zjutraj odpeljali z Jesenic proti jugoslovansko-italijanski meji, nato pa po opravljenih formalnostih naprej v Trbiž. Vse je kazalo, da bodo imeli izletniki slabo in deževno vreme, vendar se je kmalu pokazalo sonce in Jeseničani so imeli dovolj prilike, da so si ogledali Trbiž in njegove znamenitosti. Čeprav v Trbižu ni velikih podjetij, pa je mesto vseeno zanimivo. V Trbižu zelo radi prihajajo turisti iz sosednje Avstrije in Jugoslavije. Čeprav je Trbiž po obsegu precej manjši kot Jesenice, pa je v mestu veliko in dobro založenih trgovin z artikli, za katerimi najbolj povprašujejo gostje iz obeh sosednjih držav. Gostje, ki

pridejo v Trbiž ne pozabijo tudi na ogled trga, kjer imajo na razpolago razen turističnih spominkov tudi dovolj drugega blaga, cena pa je odvisna od iznajdljivosti kupcev ter pripravljenosti prodajalcev, da se sporazumejo za enotno stališče in prodajno ceno.

V programu je bil tudi ogled turistične točke Višarje, vendar so morali prireditelji izleta program spremeniti, zaradi preobremenitve gondolske žičnice, saj bi morali čakati na prevoz na Višarje več kot eno uro. Namesto na Višarje so se z avtobusom odpeljali v drugo smer in sicer proti Rajbelju, kjer je rudnik. Rajbeljski rudnik je znan tudi po tem, da tja hodijo na delo tudi nekateri

Uspehi naše baterije

V dneh od 15. do 25. 7. 1966 je bila naša delavska-protilletalska enota na streljanju zračnih ciljev v Puli, kjer je dosegla med sedemnajstimi delavskimi baterijami PAO odlično prvo mesto.

Za razliko od dosedanjih tovrstnih vaj je baterija letos bila izpopolnjena z ostalimi enotami in s sodelovanjem nekaterih enot civilne zaščite. Od petih možnih je baterija dosegla 4,90 točke. V oceno se upošteva ne samo dober zadetek, ampak tudi čas streljanja, izurjenost moštva, disciplina in urejenost življenja v taboru.

V dneh, ko so potekale priprave za streljanje, ni bilo vreme najbolje in je večkrat motil dež; vendar se izvršili vse potrebno.

Življenje v taboru je bilo pestro. Imeli so tudi kulturni

program, kateremu so prisostvovali tudi člani ostalih delavskih baterij.

Po kulturnem programu na predvečer vstaje slovenskega naroda, so predstavniki Železarne in vodstvo PAO čestitali bateriji za uspeh, večer pa so zaključili s partizanskimi pesmimi.

Čas, ki ga kdo prebije na vojaško strokovnem urjenju, je priznan kot vojaška vaja ter so zaradi tega vsi člani delavske protiletalskih enot oproščeni vojaških vaj pod pogojem, da prežive v enoti najmanj 60 ur na leto. Vojaškim obveznikom, rezervnim podoficirjem in oficirjem bodo upoštevali te vaje tudi pri napredovanju. aR

Proslava ob dnevu vstaje v Biogradu

Tudi v Biogradu, kjer so na dopustu člani našega kolektiva so priredili pestro proslavo za 22. julija.

Novi upravnik v Biogradu, tovariš Anton Arh, ki je proslavo tudi organiziral, je v uvodnem govoru omenil pomembnost tega praznika, potem pa so sledile recitacije pionirjev in cicibanov. Temu je sledil humoristični program. Proslavo so zaključili s plesom in se je je udeležilo okrog 300 ljudi; torej mnogo večja udeležba, kot je navadno na kateri koli jeseniški proslavi. V. K.

Popravilo v Zasipu

Kolektiv elektroenergije je v času od 11. do 15. julija izvedel večje popravilo vodostana hidroelektrarne v Zasipu. Vzporedno s tem popravilom je bilo treba očistiti in odmašiti tudi izpustni jašek, ki je bil že več kot eno leto zamašen, zaradi velikih količin proda in peska, ki ga je voda nanese v vodni zbiralnik. Da bi lahko odstranili pesek okoli ventila in z zunanje strani z vodnim pritiskom izprali odvodno cev, je bilo treba izčrpati iz zbiralnika večjo količino vode. To delo je prevzela ekipa gasilcev naše železarne.

Obratovodstvo elektroenergije se zahvaljuje gasilcem za trud in njihovu poveljniku za razumevanje, da so prevzeli to delo, čeprav ne spada v njihov delokrog. S tem so ponovno usposobili za obratovanje vodni zbiralnik. Ob tej priliki se obratovodstvo zahvaljuje vsem, ki so sodelovali pri remontu, posebno pa montažni ekipi za opravljeno delo.

Obratovodstvo elektroenergije

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru elektro in toplotne energije se zahvaljujem za dvakratno denarno pomoč, ki mi je bila v času moje bolezni zelo dobrodošla. Iskrena hvala.

Brišar Karla
toplotna energija

Dopisujte v ŽELEZARJA

Z lanskoletne cvetlične razstave ob občinskem prazniku

Obisk v Alpskem letalskem centru v Lescah

Novi padalci na Jesenicah

Kdor se te dni pelje mimo ali pa obišče letališče v Lescah, takoj opazi veliko transportno letalo Douglas C/47, ki stoji poleg pristaniščne zgradbe. Če je še bolj pozoren, opazi v sivih padalskih oblekah mlade fante, ki marljivo nekaj delajo, bodisi v hangarju ali zunaj na travi. V nedeljo smo jih obiskali in opazili, da imajo opravka s padali. Radovednost nas je gnala naprej. Približal se nam je nasmejan obraz trenerja — instruktora za padalstvo. Tovaš Brezar iz Radovljice vodi v Lescah republiški padalski tečaj, ki ga obiskuje 12 začetnikov in nekaj starejših padalcev in padalk.

Mladi fantje in dekleta, med njimi je tudi nekaj Jeseničanov, so se zbrali iz vse Slovenije. V soboto so prvič zaplavali z belo kupolo nad sabo po zraku. Začetniki smejo skakati le enkrat na dan, njihovi starejši tovariši pa opravijo dnevno po dva skoka iz raznih višin.

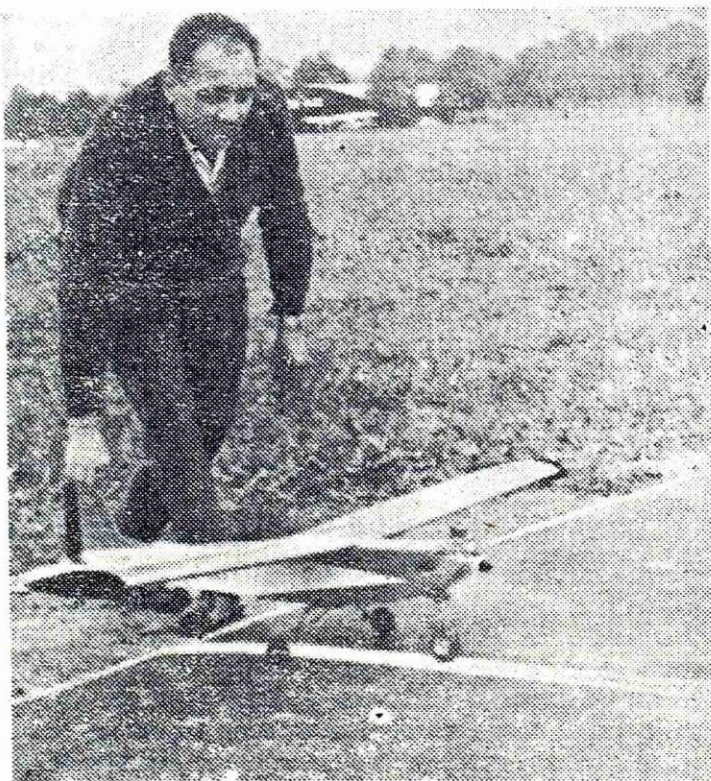
Ura se je bližala peti popoldne in padalcev začetnikov se je lotevala majhna nervoza, medtem ko so njihovi starejši tovariši zbijali šale. Dvomotorni Douglas je zagrmel z vso močjo. Mladi in stari padalci so se postavili v vrsto. Vodja tečaja je dal še zadnja kratka navodila in že je vrsta desetih fantov in deklet obloženih s padali krenila proti odprtim vratom letala. Tisti, ki so ostali na zemlji pa so v mislih spremljali svoje tovariše, ki se bodo že čez nekaj sekund pogrnili v praznino. Ko je letalo že poletelo, so nam povedali, da bodo tokrat začetniki, ki imajo za seboj že enega ali dva skoka, skakali z osemsto do tisoč metrov. Starejši padalci pa bodo skakali z zadržkom z višine 1500—2000 metrov.

Ni bilo treba dolgo čakati. Motorji so začeli manj rohneti, tako da je znašala hitrost letala 120 km na uro in v zraku so se pojavile tri bele kugle. Še en obrat letala. Večja višina in skozi zrak

so pričele padati še štiri postave. Stegnjene roke in noge in vse večja hitrost je dalo slutiti, da so v zraku izkušeni padalci. Po dvajsetih sekundah prostega padanja so se začela odpirati raznobarna padala neustranih padalcev, ki so skočili že po več stokrat.

Majda Tavčar naša sodelavka iz elektrodne oddelka

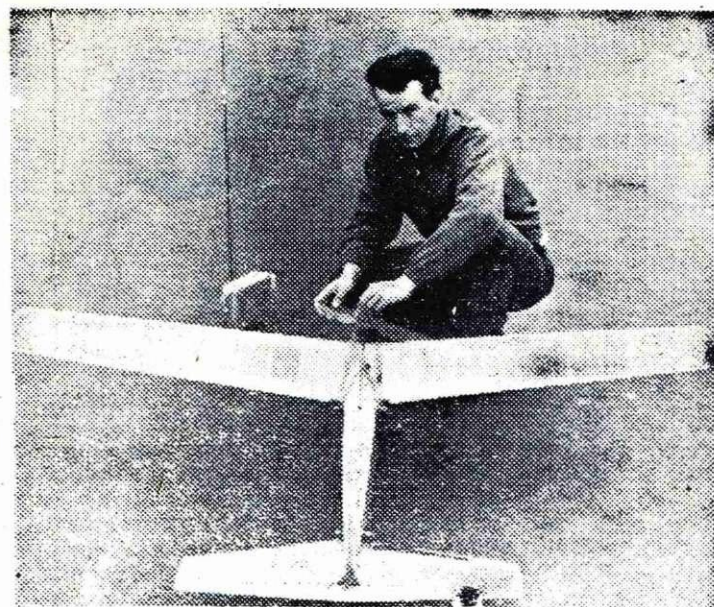

Edi Walter iz Celovca je zmaga v skupini enokrmilnih modelov

Čez dobrih deset minut so bili že vsi zbrani pred hangarjem. Nasmejani in zadovoljni so bili njihovi obrazi saj jim je vaja uspela. Instruktor Brezar je vsakomur povedal, kaj je napravil prav in kaj narobe. Sam pa je pri letenju skozi zrak poskrbel za majhno atrakcijo. Na desno nogo si je privezal dimno bombo in jo med letenjem vžgal.

Na letališču v Lescah se bodo izurili za športne padalce spet novi mladi fantje. Ponosni smo lahko, da so med njimi tudi Jeseničani.

P. K.

Silvo Seražim pripravlja svoje »letalo« za polet

Teknika in človek

Tekmovanje modelarjev v Lescah

Preteklo nedeljo smo imeli priliko v Lescah spremljati III. republiško prvenstvo radijsko vodenih letelih modelov. Kot gostje so se tekmovanja udeležili tudi tekmovalci iz sosednje Koroške v okviru tradicionalnega srečanja gorenjskih in koroških modelarjev.

Občudovali smo lesene ptice, ki so krožile, se spuščale in dvigale, izvajale vse mogoče akrobacije, pri tem pa pomislili: kaj takega še nedavno ne bi nikoli verjeli. Tekmovalci prinese na poletno stezo model, vžge motor, potem pa prime v roke malo radijsko napravo v obliki malega oddajnika, preko katerega upravlja polet modela in na znak iz tega oddajnika model poleti v višave. Tekmovalci stojijo na letališču, njegovo mini-

aturno letalo pa pokorno izvršuje vse njegove preko radijskih valov oddane ukaze. Na tekmovanju so nastopili modelarji iz aerokluba Kranj, tekmovalci iz modelarskega kluba Ljubljana in modelarskega kluba Sežana. Moram takoj povedati, da se v Sloveniji drugi klubi ne ukvarjajo s temi modeli in to iz dveh-treh razlogov. Prvi je, da so ti modeli izredno dragi, saj stanejo z napravami za upravljanje od 300.000 do milijon S din.

Najdražji so večkrmilni ali akrobatski modeli, katerim se cena suče okrog milijon S din. Drugi razlog je pomankanje strokovnega kadra v modelarskih klubih. Poleg tega pa pri nas teh modelov in naprav za upravljanje še ne izdelujemo.

Radijsko vodeni leteli modeli se delijo na jadralne (da ne bo nesporazuma, naj še enkrat omenim, da imajo tudi jadralni modeli motor in da so radijsko vodeni), enokrmilne in večkrmilne ali akrobatske modele. Na tekmovanju se ne ocenjuje višina ali dolžina poleta, pač pa lepota poletanja, izvajanje določenih figur med letom ter lepota in natančnost pristanka.

V skupini jadralnih modelov je zmaga v postal republiški prvak SILVO SERAŽIM, drugi je bil Borut Perpar in tretji Milan Mrše, vsi člani aerokluba Kranj.

V skupini enokrmilnih modelov je zopet zmaga SILVO SERAŽIM iz Kranja, drugi je bil Borut Perpar in tretji Rajko Štefančič. Sežana.

V tekmovanju z večkrmilnimi ali akrobatskimi modeli je zmaga Janez Pintar, aeroklub Kranj, drugi je bil Rajko Štefančič iz Sežane in tretji Franc Kavčič iz Ljubljane.

Za dvakratnega republiškega prvaka Silvo Seražima naj omenim še to, da je nedavno na mednarodnem tekmovanju na Poljskem osvojil prvo mesto in da se je njegov model dvignil na največjo višino 1.300 metrov.

Kljub lepim uspehom naših modelarjev, pa smo v Lescah minulo nedeljo videli, da znatno zaostajamo za tekmovalci iz sosednje Koroške. Njihovi tekmovalci so prepričljivo zmagali v vseh skupinah modelov. Tako je ing. Walter Dettelbacher iz Celovca zmaga v skupini akrobatskih modelov s 9825

(Nadaljevanje na 12. strani)

Vroč želja se ji je izpolnila

Majda Tavčar - padalka

Oblačno nebo ni obetalo nič dobrega. Vseeno sem jo s fotoaparatom mahnil na letališče v Lesce. Prišel sem ravno v trenutku, ko se je nad menoj pojavilo letalo »Douglas« iz katerega so začeli skakati padalci. »Majda je tretja izskočila!« je nekdo zakričal poleg mene, ki je tekel proti mestu kamor je veter zanašal padalce. »Majda z Jesenic...«, to je njen prvi skok,« je še utegnil povedati, preden se je oddaljil toliko, da ga nisem mogel več vprašati.

Tako sem prišel med mladince, ki obiskujejo padalski tečaj v Lescah. Med trideset viših žejnih mladincev in mladink. Med trideset hbrarih, ki so že dolgo sanjali o dnevu, ko bodo zaplavali po zraku.

Kmalu potem sem se seznanil z 18-letno Majdo Tavčar, delavko v elektrodnem oddelku Železarne Jesenice.

»Nekega dne sem v tovarni srečala znanca, mi je začela pripovedovati o tem, kaj jo

je pripeljalo na padalski tečaj, »ki je imel pod pazduho mapo, na kateri je bil naris avion. Začela sem z njim govoriti in tako zvedela za aeroklub ALC. Povabil me je na sestanek aerokluba in tako sem lani postala članica tega kluba. Skoraj vsako nedeljo sem hodila na letališče, pomagala pri zlaganju padal in gledala ter občudovala padalce.« Majda se je malo zamislila in nadaljevala, »doma so malo godrnjali. Bali so se za mene; toda moja odločitev je bila neomajna. Srečna sem med tečajniki in zadovoljna z nastavniki. Strogi so, vendar taki morajo biti.«

Ko sem odhajal, me je vprašala, kdaj grem v železarno. »Jutri«, sem odgovoril. »Pozdravite Francija«, je dejala. »Katerega Francija?« sem vprašal. »No, tistega tovarniškega...« Več nisem slišal. Njeno željo bom izpolnil. »Halo, Franci. Ali me slišiš? Majda te pozdravlja!«

J. Vidic

Uporabniki cest

Vsi vemo, da zahteva varna vožnja z motornim vozilom tehnično neoporečno vozilo. Kaj se lahko zgodi, če smo v tem oziru malomarni, ilustrira cestno prometna nesreča, katere se je zgodila 19. 7. letos med Javornikom in Potoki.

A. B. je vozil tovornjak — last Gorenjke z Jesenic — naložen z 200 zaboji s praznimi steklenicami. Glede na mokro cesto je prehitro pripeljal v nepregledni ovinek, zaradi česar ga je pričelo zanašati. Končalo se je tako, da se je s prednjim desnim kolesom zaril v zemljo, tovornjak se je vzdignil v zrak, kjer se je obrnil in se prevrnil na desno pod cesto. Škode je bilo za 200.000 starih dinarjev. Ko so prometni organi pregledovali vozilo, so ugotovili, da je imel zlizane gume.

Že v eni izmed prejšnjih števil smo poročali, da nameravajo porušiti stavbo na Cesti maršala Tita 60. Zadeva je, kot izgleda dokončno rešena, saj je občinska skupščina izdala 17. 7. odločbo o rušenju. Čim bodo izselili stranke, bodo stavbo podrli.

Tako bo lažje urediti cestno ožino sredi Jesenic, kar bo nedvomno pripomoglo k varnejšemu prometu.

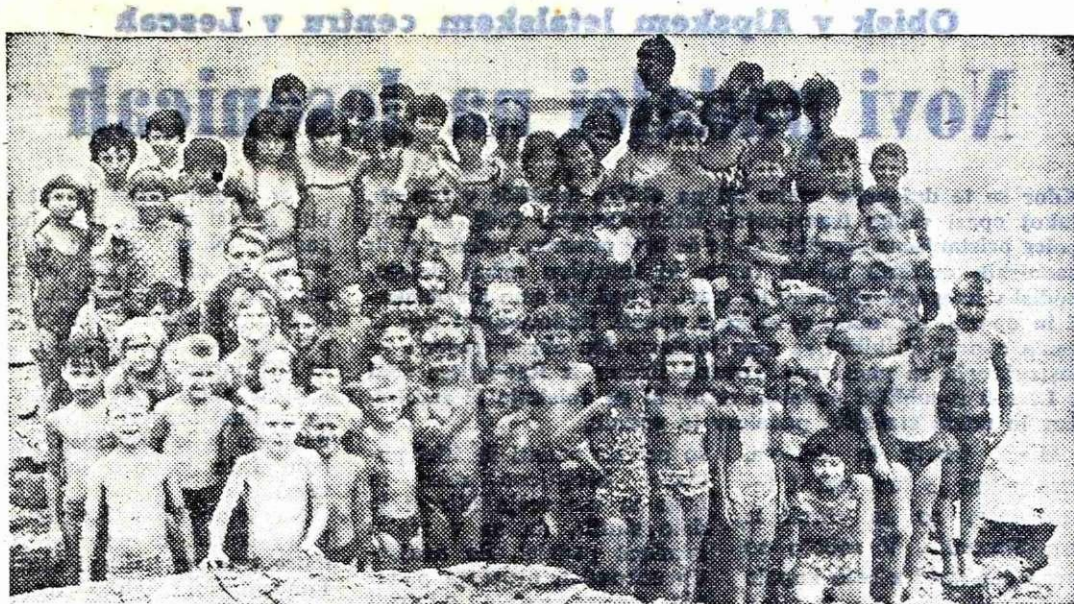
Število cestnih vozil se vse bolj povečuje. V letošnjem prvem polletju je bilo v naši občini na novo prijavljenih kar 265 vozil, medtem ko je bilo odjavljenih 144, torej se je število povečalo za 121 vozil.

Od novo prijavljenih vozil je 6 tovornjakov, 2 avtobusa, 1 traktor 74 motornih koles ter 182 osebnih avtomobilov. Večina osebnih avtomobilov — okrog 70 % — je težjih od fička. Med odjavljenimi vozili so predvsem motorna kolesa in fički. S. H.

»Prometno vzgojo v šole«

Na naših cestah je promet iz leta v leto večji in zahteva vedno več prometnih nesreč. Neprimerna hitrost, izsiljevanje prednosti, nepredvidno prehitjevanje, nenadno zavijanje kolesarjev na levo pred avtomobili, nepredvidno prečkanje ceste in ne nazadnje vinjenost, je zahtevalo letos do 15. junija že 3376 prometnih nesreč, ki so terjale 154 smrtnih žrtev in nad tisoč telesnih poškodb. Med ponesrečenci je vedno več otrok, ki so pogosto tudi povzročitelji nesreč. Lani je bilo s soudeležbo otrok 273 prometnih nesreč. Smrtno se jih je ponesrečilo 34, ostali pa so dobili težje ali lažje telesne poškodbe. Letos do 15. junija je bilo že 209 prometnih nesreč s soudeležbo otrok. 12 otrok se je smrtno ponesrečilo. Po krivdi predšolskih otrok je bilo 55 % prometnih nesreč, po krivdi osnovnošolskih 35 % in po krivdi mladine v starosti od 14. do 18. leta je bilo 10 % prometnih nesreč. To je vsekakor cestni krvni davek najmlajših uporabnikov cest, na katerega je potrebno vedno resneje misliti. Komisije za varnost prometa se ob podpori šol in mnogih družbenih organizacij prizadevajo, da bi čimveč pripomogle za zmanjšanje števila prometnih nesreč. V prometno vzgojni dejavnosti mladine so mnoge šole aktivno sodelovale in dale predvsem v

zadnjih mesecih šolskega leta prometni vzgoji ustrezno mesto. Potrebno pa bo na tem področju pokreniti še več. O prometni vzgoji na šolah je že razpravljal na svoji prvi seji novo izvoljeni zvezni svet za varnost prometa. Imenoval je posebno komisijo, ki bo pripravila vse potrebno, da bo izvedena na jesen trimesečna akcija pod naslovom »Prometno vzgojo v šole«. Pričakovati je, da bo ta, tako humani akcija naletela pri merodajnih na pravilno razumevanje in bo v dokajšnji meri prispevala k zmanjšanju nesreč najmlajših na naših cestah.

Skupina jeseniških otrok na letovanju v Novigradu

Naši pionirji na počitnicah v Novigradu

Društvo prijateljev mladine Jesenice ima v Pineti v Novigradu urejeno letovišče, v katerem je 11 vikend hišic, ki imajo skupno 82 ležišč.

Letos so v prvih dveh izmenah letovali otroci, ki so bili poslani na predlog zdravnik. V dveh izmenah po dvajset dni se bodo zvrstili otroci iz krajevnih skupnosti, v eni izmeni pa bodo letovali predšolski otroci. Skupno bo letos v Novigradu letovalo iz jeseniške občine okrog 700 otrok.

Otroci so na letovanju zelo zaposleni. Učijo se plavati, organizirani pa so tudi v raznih sekcijah kot npr. šahovski, raznih športnih, pevski, dramski, risalni, plavalni itn. Če ima otrok v času letovanja rojstni dan, ga vsi praznujejo. Pionirski svet razpravlja o redu in ponašanju v kolektivu. Ko sem jih nedavno obiskal, sem jih vprašal, česa se najbolj veselijo. Preberite nekaj odgovorov.

Zvonka Podlesnik, c. Maršala Tita 87, Jesenice: »Najbolj sem srečna, ker sem se naučila plavati.«

Mally Jani, Moste pri Ži-

rovnici: »Mamici sem že sporočil, da sem se naučil plavati.«

Paulus Vaclav, Dovje: »Plavanje je užitek in to sem se tukaj naučil. Takšni so bili tudi odgovori vseh drugih pionirjev, ki so se v tej izmeni naučili plavati. Takih pa je bilo 40.

»Ali ste se napili morja?« »Jaaa« so enoglasno odgovorili in se smejali. »Hrana je zelo dobra!« so še dejali, njihov vzgojitelj pa mi je še povedal, da sta dve mladinki na temo letovanja v Novigradu zložili pesmico, ki se poje na melodijo »Gondola, gondola...«

NOVIGRAD

Souca in morja smo se naužili in pridobili novih moči, Novigrad, Novigrad, Novigrad,

V Novigrad smo prišli. Nismo ne žejni, nismo ne lačni,

kuharice dobro za nas skrbje, Novigrad,...

Igre veselja, petja, zabave, vsega tega imamo dovolj, Novigrad,...

Gusarji, palčki, delfini, murke, zvezde, galebi, lastovke, biserke, ježki, vse to je naš dom Novigrad,...

Avtor teksta sta Blažena Dolenc in Stanka Krajnc z Jesenic. Gusarji, palčki, delfini, itd. so imena njihovih vikend hišic.

Jože Vidic

Tekmovanje modelarjev...

(nadaljev. z 11. strani)

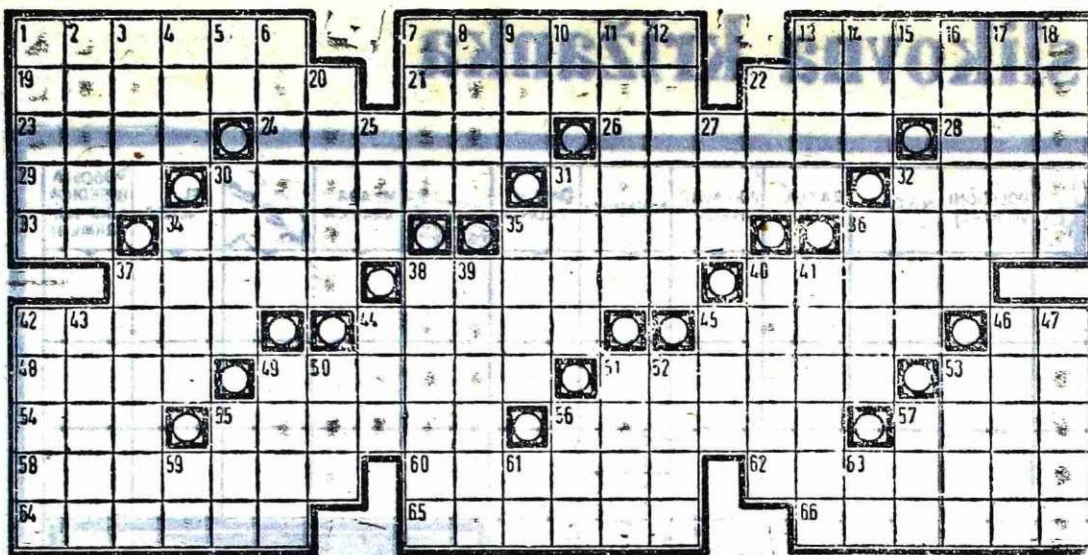
točkami, dočim je naš republiški prvak zbral le 4.670 točk. V grupi enokrmilnih modelov je zmagal Edi Walner iz Celovca, pri jadralnih modelih pa Heinrich Kainz iz Celovca.

Dva akrobatska modela sta odpovedala poslušnost in strmoglavila na letališče, pričemer se je eno razbilo, drugo pa ostalo nepoškodovano. Pred začetkom tekmovanja

je bila otvoritev novo zgrajene asfaltne steze za poletanje in pristajanje radijsko vodenih modelov. Steza je dolga 85, široka pa 12 metrov. Graditi so jo začeli aprila letos, člani aerokluba Kranj pa so pomagali s prostovoljnim delom. To je prva takšna steza v Jugoslaviji in že prihodnje leto bo v Lescah prvo večje mednarodno tekmovanje radijsko vodenih modelov. J. Vidic

V treh urah naredili betonsko ploščo

Jeseniški upokoenci so se izkazali tudi pri betoniranju plošče na paviljon, ki ga grade kot podaljšek svojega doma. V samokolnicah so zvozili v treh urah 10 m³ betona in betonirali ploščo v izmeri 7 krat 11 m. Kakor ostala dela pri gradnji paviljona je vodil tudi betoniranje plošče gospodar društva Tine Lukan, ki se je tudi tokrat izkazal za dobrega strokovnjaka in dobrega organizatorja. Ker so mizarska dela že v delu, upajo, da bo paviljon do jeseni dograjen, kar bo v glavnem zasluga upokoencev samih, ker dnevno pomagajo pri gradnji s prostovoljnim delom.

Križanka

Vodoravno: 1. začetek šarže, 7. staro rimsko naselje blizu Splita, današnji Solin, 13. odtočni kanal, jarek, 19. ovčje olje, 21. znan slovenski koreograf (Pino), 22. priprava za česanje, 23. Ime italijanske filmske igralkice Magnani, 24. ime našega glavnega direktorja, 26. mineral, ki se imenuje po italijanskem mestu, 28. vojvodinski šahovski mojster, 29. majhno naselje, 30. javno povpraševanje, 31. staroslovanski bog, 32. dalmatinsko moško ime, 33. različna soglasnika, 34. vrsta ženske obleke, 35. zagrebška ilustrirana revija, 36. nasilje, 37. važno živilo, 38. vrsta zidne obloge, 40. vstopnica, 42. ruski šahovski vele mojster, 44. jesniški prvoborec, ki je padel 1. avgusta 1941, 45. tuje žensko ime, 46. enaka samoglasnika, 48. gorski prelaz na Velebitu, 49. najslavnejši rimski pesnik, 51. moško ime, 53. angleška filmska igralka, ki se je smrtno ponesrečila z avtomobilom (Belinda), 54.

jugoslovanska reka, tudi spatenka za klet, 5. zločestni (maligni) tumor, ki se hitro razpase po telesu in povzroči smrt, 56. soseska, komuna, 57. del knjige, 58. želja, ki se nikakor ne more uresničiti, 60. raztaljeno jeklo v peči, 62. visok mornariški čin, 64. reka v Južni Ameriki, 65. ime ruskega skladatelja Ljadova, 66. glavno mesto Turčije.

Navpično: 1. naprava za proizvodnjo groblja, 2. ranocelnik, padar, 3. reka v Avstriji, 4. južnoameriška kača velikanka, 5. staroslovanska pijača, 6. direktor ŽIC, 7. del nesnage, 8. drugo ime slavnega izumitelja (Thomas A. Edison), 9. neresnica, 10. začetnici hrvaškega narodnega heroja, 11. napotek, priporočanje, 12. tuje žensko ime, 13. zagozda, 14. vrsta razcvetja, 15. začetnici slovenske politične delavke, 16. indonezijska poročevalska agencija, 17. mesto na Japonskem, 18. igralec, 20. kraj blizu Kranja, 22. vrsta afriške antilope, 25. tuje moško ime, 27. daljše časovno obdobje, 30. grški bog vojne, 31. vrsta snega, 32. zdravilna rastlina, 34. vrsta ribe, 35. poziv, poklic,

36. zbor treh pevcev, 37. vrtni škodljivec, 38. huda jeza, besnost, 39. zli duh v veri starih Parzov, 40. ujeta, 41. obokano stebrišče, 42. model, forma, 43. izbrana družba, 44. naš največji otok, 45. otok v Irskem morju, 46. obrtnik živilske stroke, 47. pripomoček za čiščenje, 49. vadba, 50. glej 27. navpično, 51. prestolnica Moravske v CSSR, 52. znamenito špansko nogometno moštvo, 53. italijanska denarna enota, 55. potomec, 56. ne lačen, 57. geometrijski pojem, 59. veznik, 61. solmizacijski slog, 63. okrajšava za množino.

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega draga očeta

JOZETA KNIFICA

se iskreno zahvaljujem vsem prijateljem in znancem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam izrekli ustmeno ali pismeno sožalje. Iskreno se zahvaljujem zdravniku dr. Tancarju za skrb, nego in lajšanje bolečin med njegovo težko boleznijo. Zahvaljujem se Društvu upokojencev, ZZB, SZDL Javornik-Koroška Bela ter kolektivu HVŽ, sosedom, godbi in pevskemu zboru DPD Svoboda Javornik za žalostinke, vsem govornikom pred domom upokojencev in ob odprtem grobu za poslovilne besede. Iskrena hvala lastnikom osebnih avtomobilov ter vsem, ki so nam pomagali v dnevih težke izgube.

Zalujoči: hčerka in sinovi z družinami

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE - Uredništvo redakcijski odbor - Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč - Rokopisov in fotografij ne vračamo - Naslov: Uredništvo Železarnice, Tel. int. 758 in 394 - Tisk CP Gorenjski tisk

RAZPIS

Oddelek za gospodarstvo, gradbene in komunalne zadeve pri Občinski skupščini Jesenice razpisuje

na podlagi 9., 10. in 12. člena Zakona o urejanju mestnega zemljišča (Ur. list LRS št. 8-65/63 ter 6., 14., 16. in 18. člena Odloka o urejanju mestnega zemljišča na območju občine Jesenice (»Glasnik« okraja Ljubljana št. 50/63)

javni natečaj

H.HOVd 8

za oddajo mestnega zemljišča v k.o. Koroška Bela v uporabo za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš, predvidenih po zazidalnem načrtu za Koroško Belo.

1. Mestno zemljišče se odda v uporabo najugodnejšemu ponudniku.

2. Predmet natečaja je zemljiški kompleks, obstoječ iz novih parcel, ki so v zazidalnem načrtu obravnavanega področja označene s številkami 1-26 in so zazidljive za visoko pritlične ali enonadstropne individualne stanovanjske hiše.

Velikost parcele je 600-700 kv. metrov, točna površina pa je razvidna iz zazidalnega načrta, ki si ga lahko vsak ponudnik predhodno ogleda na Oddelku za gospodarstvo, gradbene in komunalne zadeve pri Skupščini občine Jesenice, v sobi št. 5.

3. Odškodnina, ki jo plača najugodnejši ponudnik za njemu dodeljeno mestno zemljišče znaša za zemljo 1,80 N dinarjev za kvadratni meter. Odškodnina za drevje in nasade (posevke) ter prometna vrednost zemljišča se bo določila na podlagi cenitve, ki se bo izvedla med natečajem.

4. Varščina, ki jo mora položiti vsak ponudnik obnem z vložitvijo ponudbe za gradnjo stanovanjske hiše znaša 500 N dinarjev.

5. Začetni prispevek k stroškom za ureditev mestnega zemljišča, ki ga mora ponuditi vsak ponudnik, ki se bo udeležil natečaja, mora znašati najmanj 2.370 N dinarjev.

Ponudbe z najnižjim prispevkom ne bomo upoštevali.

6. Ponudba se lahko glasi samo za eno parcelo. Ponudnik pa lahko navede v ponudbi še nadaljnje parcele, na katere se v podrejeni vrsti nanaša njegova ponudba, za primer, če bi njegova ponudba za prvo navedeno parcelo ne bi bila določena kot najugodnejša.

7. Ponudbe je vložiti pismeno na Oddelek za gospodarstvo, gradbene in komunalne zadeve Skupščine občine Jesenice v 30 dneh od dneva objave tega natečaja.

8. Ponudbi mora biti predloženo potrdilo, da je plačana varščina in izjava, da ponudnik pristane na splošne in druge pogoje tega razpisa, sicer ponudbe ne bomo upoštevali.

9. Podrobnejše določbe o oddaji mestnega zemljišča so razvidne iz splošnih razpisnih pogojev, ki jih lahko vsak ponudnik predhodno dobi v sprejemni pisarni Skupščine občine Jesenice, v sobi št. 1 in so sestavni del tega razpisa.

Oddelek za gospodarstvo, gradbene in komunalne zadeve Skupščine občine Jesenice

ZAHVALA

Ob izgubi našega ljubega moža, očeta, starega očeta, strica in svaka

JOZETA TALERJA

se najpristraneje zahvaljujem sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga spremili na zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje in nam izrekli sožalje.

Zahvaljujem se vsem sosedom, ki so nam v težkih dneh pomagali ter lastnikom avtomobilov za dragoceno uslugo, godbi in pevcem za zadnje slovo od pokojnega. Iskrena hvala dr. Sajevcu ter ostalim zdravnikom in zdravniškemu osebju za pomoč.

Zalujoča žena Nežka, sinova Srečo in Jože z družinami, hčerki Anica in Zinka z družinami.

ZAHVALA

Ob izgubi draga moža in očeta

AVGUSTA STURMA

se zahvaljujem vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujem se primariju dr. Brandtetterju ter osebju internega oddelka jeseniške bolnišnice za trud in pomoč med njegovo boleznijo. Iskreno se zahvaljujem tudi sodelavcem plavža ter sosedom Senočet za denarno pomoč in sožalje. Iskrena hvala tudi sosedom in še posebej Debeljakovim, kakor tudi darovalcem vencev in cvetja ter godbi, tov. Stražišarju pa za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Zalujoči: žena Ivanka in hčerka Ivica z družino

Velike ladje se vedno ...

(nadaljevanje s 4. strani)
jo tudi globoka pristanišča. Pri tankerjih je ta problem lažje rešljiv, ker jih je mogoče s pomočjo cevi polniti in prazniti tudi izven pristanišč, kar zahteva le majhna investicijska sredstva. Pri ladjah z razsutim tovorom ali konkretno železno rudo je to vprašanje težje rešljivo, ker zahteva poleg odgovarjajočega globokega pristanišča tudi mehanizacijo, ki omogoča nakladanje in razkladanje ladij v kratkem času.

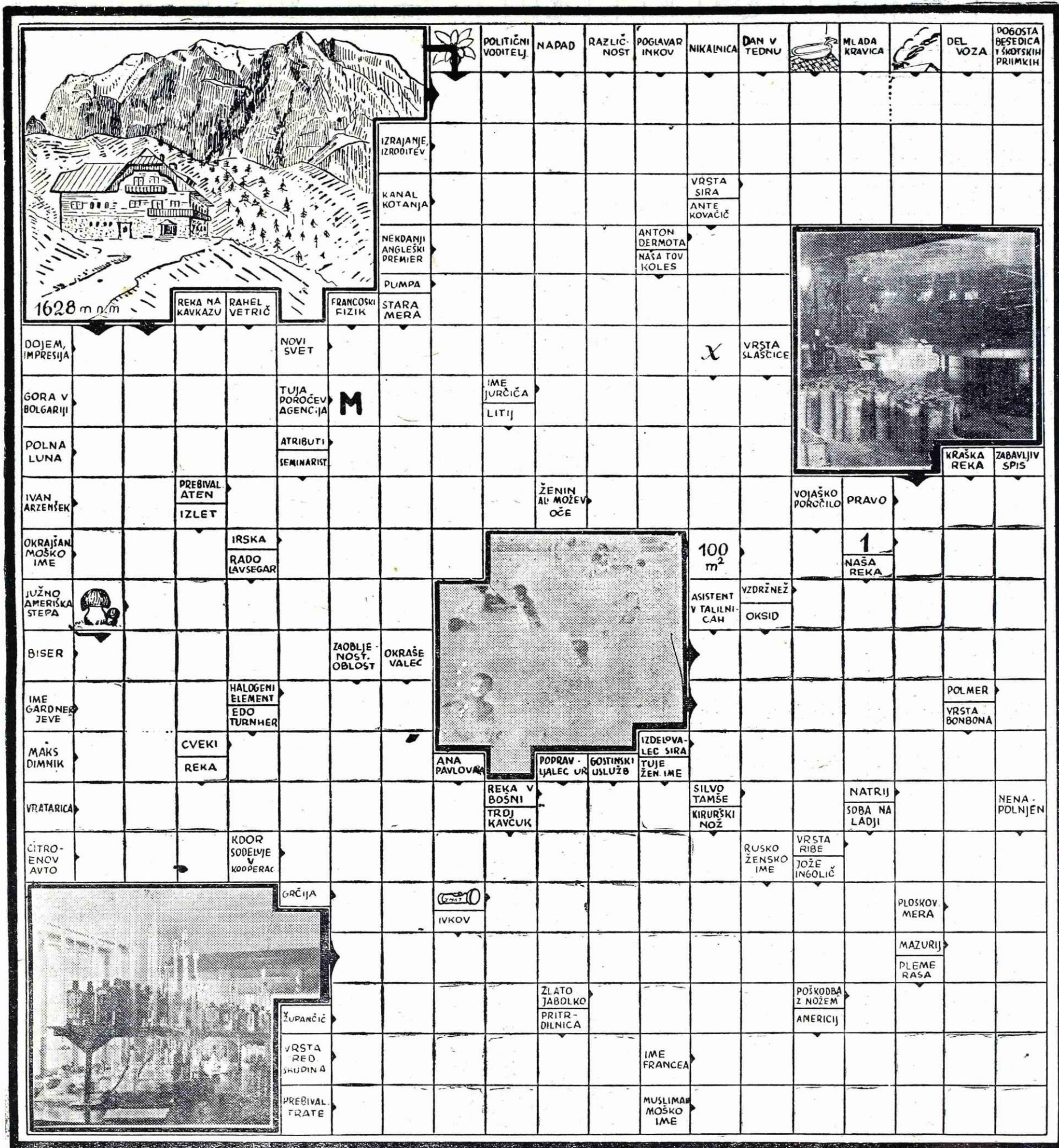
Izmed 15 evropskih pristanišč, ki ležijo ob obali Atlantskega oceana in severnega morja, kjer nakladajo in razkladajo ladje z železno rudo jih lahko komaj polovica sprejme ladje z 50.000 BRT. Z določenimi poglabitvami, bi lahko povečalo nosilnost ladij, ki bi lahko pristale do največ 65.000 BRT, medtem ko bi nadaljne povečanje njihove kapacitete bilo zelo drago in verjetno neekonomsko.

Strokovnjaki so tudi izračunali kakšne bi bile najugodnejše kapacitete pristanišča železarnice, ki bi bila postavljena ob morju in navezana na dovoz vseh potrebnih surovin ter gorivo z ladjami. Za železarno z letno proizvodno kapaciteto 7 mil. ton surovega jekla, bi naj ladje, ki bi dovažale material ne presegle nosilnost 85.000 BRT. Kajti v nasprotnem slučaju, bi razkladalni časi v pristanišču bili predolgi in nastali stroški bi bili večji kot znižanje transportnih stroškov zaradi večje nosilnosti ladij.

Iz vsega navedenega je razvidno, da je bodočnost transporta nafte in razsutih materialov po morju v ladjah velikih nosilnosti, vendar pa ozko povezano s sposobnostjo pristanišč za pristajanje in pa prekladanje teh velikih količin tovorov.

K.

Nagradna slikovna križanka

Nagradni razpis

Današnja slikovna križanka je nagradna. Z žrebom bomo reševalcem s pravilnimi rešitvami razdelili naslednje nagrade:

- 1 nagrada 50 N din
2 nagradi po 40 N din
3 nagrade po 30 N din
4 nagrade po 20 N din

Rešitve vpišite v izrezan ali prerisan lik križanke
čitljivo in z velikimi črkami.

Vsak lahko sodeluje le z eno rešitvijo, ki naj bo v posebni kuverti, na katero označite NAGRADNA KRIŽANKA in napišite svoj naslov ter obrat, v katerem delate.

Rešitve pošljite najkasneje do vključno 9. avgusta na naslov: UREDNIŠTVO »ŽELEZARJA«, Železarna Jesenice.

Rešitvam ne prilagajte nobenih drugih dopisov.

Ponovno: »To je pa v božjih rokah« S smučmi 133,2 km na uro

Pod tem naslovom sta bila v zadnjih dveh številkah Železarija objavljena dva članka. Ker so v odgovoru direktorja Elektrotehničnega servisa netočnosti, smo primorani, da spregovorimo tudi o nekaterih podrobnostih, kljub temu, da se ne strinjamo z raznimi polemikami.

Kakšne so netočnosti in celo skonstruirane navedbe v odgovoru direktorja Veskoviča?

Začnimo lepo po vrsti:

O delu pisca prvega članka Vibra v hišnem svetu bloka na cesti Maršala Tita 75 nimamo pripomb, niti ne moremo ocenjevati, ker ni bil lani in tudi letos ni njegov član. Če je Vibr kaj zagrešil potem je morda napaka samo v tem, da se je javno oglasil kot prizadeti občan.

— Ni res, da hišni svet ni pravočasno dostavil naročilnice izvajalcu za adaptacijo elektro inštalacijskih del.

V arhivu hišnega sveta imamo kopijo naročilnice z dne 24. okt. 1965. Iz kopije naročilnice je razviden podroben opis, ki v treh točkah vsebuje naročena dela. Na koncu naročilnice je tudi naslednja klavzula: »Dela naj bodo izvršena do konca marca 1966«.

— Prav tako ni res, da so že marca izdelali razdelilne plošče in potrebne omarice. Le-te so izdelali šele v juliju, verjetno pa so izdelavo razdelilnih plošč in omaric začeli letos v marcu.

— Vsa zidarska dela in izseke v stenah stanovanj ter

stopnišč, ki so jih opravili stanovalci bloka sami s prostovoljnimi delom na podlagi naročila elektro instalaterja, so bila pravočasno opravljena. To je razumljivo, ker so bili stanovalci zainteresirani, da bi bila omenjena dela čimprej opravljena. Verjetno nihče rad ne živi v razkopanem stanovanju, torej o določeni krivdi ni težko govoriti.

— Vprašanje neenotnosti stanovalcev glede odločitve ali naj nabavimo električne štedilnike in ali naj opravijo adaptacijo elektro inštalacijske napeljave, ter popravi streha, ni zadeva, ki naj bi vplivala na program in potek dela izvajalcev. Kolikor nam je znano direktor Veskovič ni bil navzoč na nobenem sestanku stanovalcev omenjenega bloka. Ne zanihamo pa tozadevne razprave, ki pa potrjuje da stanovalci upravljajo blok skrbno kot dobri gospodarji in še to: za nabavo električnih štedilnikov se jih je od 16 stanovalcev odločilo 12, ki jih odplačujejo na obroke.

— Dozdevna »užaljenost« stanovalcev je po našem mnenju neresen vložek avtorja članka.

— Če ima Elektrotehnični servis resnično dovolj strokovnih delavcev, zakaj jim potem ni dodelil delo v omenjenem bloku? Zakaj niso pričeli z delom v obeh stopniščih-hkrati?

Z delom bi bili lahko že pred meseci gotovi. Zakaj dela le en elektroinstalater, ki se je letos vrnil iz JLA ter

vajenec in mladinec, ki je na priučenju? Pet strokovnih delavcev, bi delo izgotovilo v enem mesecu. Tako pokaže računica, če upoštevamo, da je izvajalec predvidel 1050 delovnih ur.

— Očitek direktorja Veskoviča članom hišnega sveta češ, da svoje neresno delo hočejo omiliti na račun izvajalca, ni na mestu. Ni pošteno zanikati resničnosti številnih intervencij članov hišnega sveta pri vodstvu izvajalca del. Intervencije so bile samo logična posledica zavlačevanja pričetih del, neresnih obljub in izjav vodstva podjetja.

— Stanovalci bloka trpijo materialno škodo, ker izvajalec ni v določenem roku opravil del, ki jih vsebuje naročilnica in zaradi tega ne morejo koristiti dvotarifne tokovine. Glede nabave električnih štedilnikov pa v trgovskih poslih Elektrotehničnemu servisu ni kaj očitati.

— Menimo, da na osnovi navedenih dejstev občani na Plavžu o delu hišnega sveta na cesti Maršala Tita 75 nimajo kaj razpravljati. Posebnih lekcij hišni svet ne potrebuje niti z ene, niti z druge strani.

— Končno še vprašanje: zakaj vodstvo Elektrotehničnega servisa ne odgovori na dopis hišnega sveta z dne 19. 7. 1966, ki zahteva pismeni odgovor, kdaj bodo prevzeta dela opravljena? Menimo, da več reda in resnosti pri delu in naših medsebojnih odnosih ne bo škodilo. Daleč smo od tega, da bi s svojim pisanjem hoteli komu škodovati, najmanj pa kolektivu Elektrotehničnega servisa. Če smo hoteli s svojim člankom kaj doseči je to, da bi dela v bloku hitreje napredovala. Vse kaže, da smo namen dosegli. Upamo, da bo tako razumelo tudi vodstvo omenjenega podjetja. Samo s polemiko v časopisju ne bomo reševali stvari, ki jih žal ne bi bilo treba. Kolektivu Elektrotehničnega servisa iskreno želimo uspešnega poslovanja in čim boljše dosežke v prihodnje.

Po pooblastilu HS
Maršala Tita 75
Vibr

Andrej Klinar in Blaž Jakopič sta preizkušala nove Elanove smuči

Pretekli teden so se brez večjega hrupa zbrali na Kredarici predstavniki tovarne športnega orodja Elan iz Zgoš pri Begunjah in naša najboljša alpska smučarja Andrej Klinar in Blaž Jakopič, da preizkusijo posebne Elanove smuči za doseganje velikih hitrosti. Kljub temu, da je to le poizkus, je postal Andrej Klinar najhitrejši Jugoslovan na smučeh. Dosegel je hitrost 133,2 km na uro.

Tovarna Elan je za poizkus izdelala nekaj parov smuči, ki se na pogled ne razlikujejo od navadnih smuči za smuk. Ko jih pogledaš bolj podrobno opaziš, da so nekoliko daljše in da imajo dva kanala. Take so namreč smuči za hitrostno tekmovalstvo.

Majhna ekspedicija je odnesla te smuči na Kredarico, kjer so jih na Triglavskem ledeniku preizkusili. Tekmovalna proga je bila dolga 800

metrov in odlično pripravljena. Če bi bila nekoliko daljša, bi bile dosežene prav gotovo še večje hitrosti. Oba tekmovalca sta dnevno po trikrat prevozila progo. Vse vožnje so minile brez padcev in gre za to tekmovalcem vse priznanje.

Ko so časomerilci izračunali dosežene čase in vse potrebno, so dobili tudi rezultate tega dvodnevnega lova na hitrost na smučeh:

Andrej Klinar:

prvi dan: 126,4 km/h, 128,5 km na uro, 131 km/h

drugi dan: 133,2 km/h, 131 km na uro, 128,5 km/h

Blaž Jakopič:

prvi dan: 124,2 km/h, 124,5 km na uro, 126,4 km/h

drugi dan: 131 km/h, 128,5 km na uro, 128,5 km/h

Kaj vse je vplivalo na dosežene hitrosti pa je ostala skrivnost Elanovega instituta. Jugoslavlani smo lahko ponosni, da smo tudi začeli »loviti« hitrostne rekorde na smučeh.

ODBOJKA

Prehodni pokal je ostal doma

V počastitev občinskega praznika 1. avgusta so jeseniški odbojkarji priredili tradicionalni mednarodni turnir za pokal Tomaža Trojarja. Sodelovala so moštva Kamnika, Podzemny Stavby iz Bratislave in Jesenic.

V soboto sta bili na sporedu dve tekmi. V prvi tekmi sta se srečali moštvi Kamnika in Jesenic. Domačini so zaigrali izredno slabo in so gostje iz Kamnika popolnoma zagospodarili na igrišču ter povsem zaslužno zmagali s 3:1 (15:12, 15:5, 12:15, 15:13).

Po krajšem odmoru je bila na sporedu druga tekma v kateri so se pomerili Kamničani z gosti iz ČSSR. Po petih nizih je ekipa Podzemny Stavby iz Bratislave s težavo premagala nekoliko utrujene igralce Kamnika s 3:2 (13:15, 15:9, 4:15, 15:5, 15:12).

V nedeljo dopoldan je bilo odločilno srečanje med Jese-

ničami in čehoslovaško ekipo. Domačini so zaigrali kot prerojeni in prav nič podobno soboti. Goste je to zmedlo in preden so se zavedli, da bodo Jeseničani trd oreh, so prvi niz že izgubili. Tudi krajši posvet jim ni pomagal, da bi tudi drugič osvojili prehodni pokal. Razigrani domačini jih niso pustili do sapa in so gladko zmagali s 3:0 (15:8, 15:7, 15:9). Prehodni pokal je tako ostal na Jesenicah, ker so imeli Jeseničani najboljšo razliko v nizih.

Popoldan so za udeležence priredili krajši piknik na Mežakliji. Gostje iz Čehoslovaške so se v ponedeljek odpeljali v Novigrad, kjer bodo preživeli nekaj dni ob našem Jadranskem morju.

P. K.

V počastitev 1. avgusta je bil na Jesenicah mednarodni odbojarski turnir

Kaj bodo gledali v kinu

Kino »RADIO«

30. in 31. julija španski barvni film NEVESTA V ČRNEM, ob 17. in 19. uri

1. avgusta švedski film ALI SO SE ANGELČKI, ob 17. in 19. uri

2. in 3. avgusta jugoslovanski film DNEVI PREIZKUŠNJE, ob 19. uri

4. avgusta ameriški film PSIHO, ob 17. in 19. uri

5. avgusta madžarski film SEVA, ob 19. uri

6. avgusta ameriški barvni CS film ŠPARTAK, ob 17. in 20. uri

Za film ŠPARTAK je cena vstopnicam zvišana.

Kino PLAVŽ

30. in 31. avgusta jugoslovanski film DNEVI PREIZKUŠNJE, ob 18. in 20. uri

1. avgusta španski barvni film NEVESTA V ČRNEM, ob 18. in 20. uri

2. avgusta španski barvni film NEVESTA V ČRNEM, ob 20. uri

3. avgusta ameriški film PSIHO, ob 18. in 20. uri

4. in 5. avgusta jugoslovanski film DRUGA STRAN MEDALJE, 20. uri

6. avgusta ameriški barvni CS film HARLOW, ob 18. in 20. uri

Kino DOVJE

30. julija romunski CS film TUDOR

31. julija ameriški film FATA MORGANA

4. avgusta španski barvni film NEVESTA V ČRNEM

6. avgusta jugoslovanski film DRUGA STRAN MEDALJE

Kino KOROŠKA BELA

30. julija jugoslovanski film DRUGA STRAN MEDALJE

31. julija ameriški barvni CS film VZEMI JO, MOJA JE

1. avgusta jugoslovanski film DNEVI PREIZKUŠNJE

6. avgusta madžarski film SEVA

Kino KRANJSKA GORA

30. julija ameriški barvni CS film VZEMI JO, MOJA JE

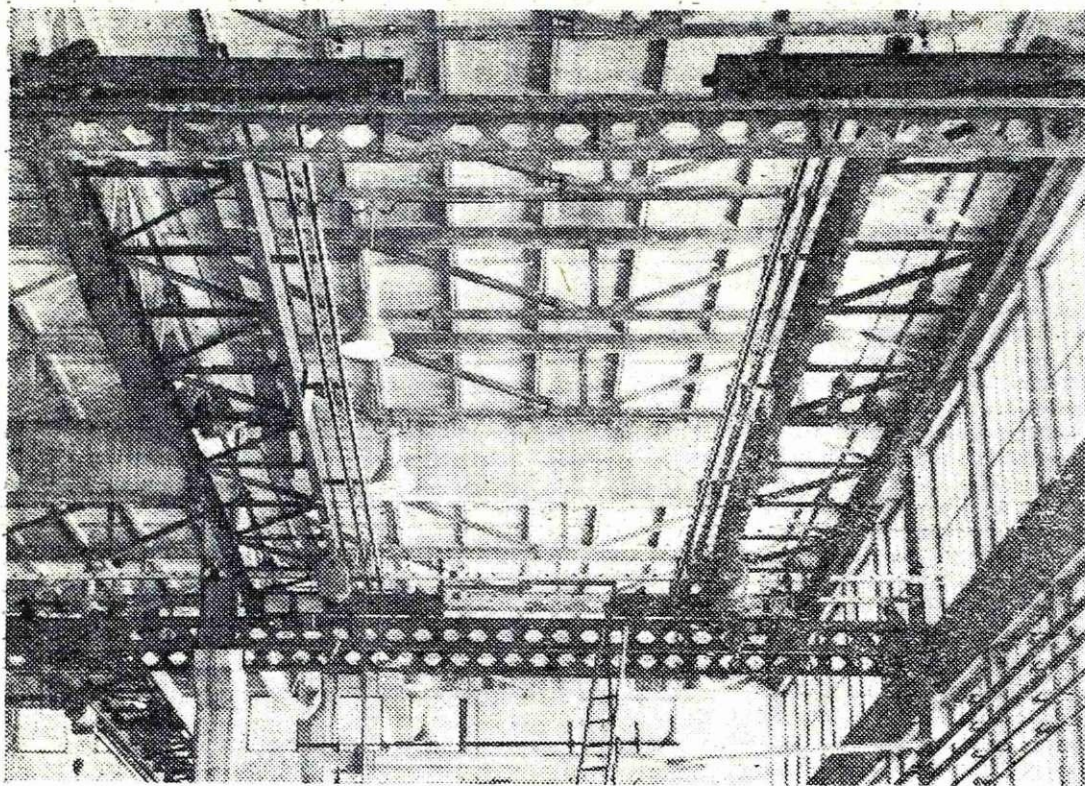
31. julija jugoslovanski film DRUGA STRAN MEDALJE

4. avgusta jugoslovanski film DNEVI PREIZKUŠNJE

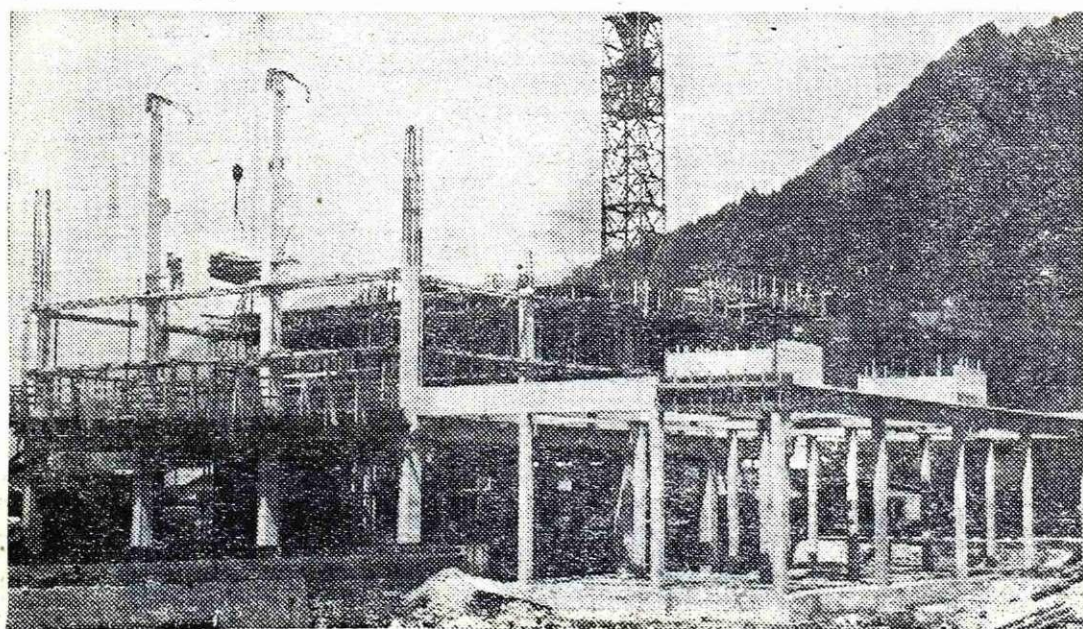
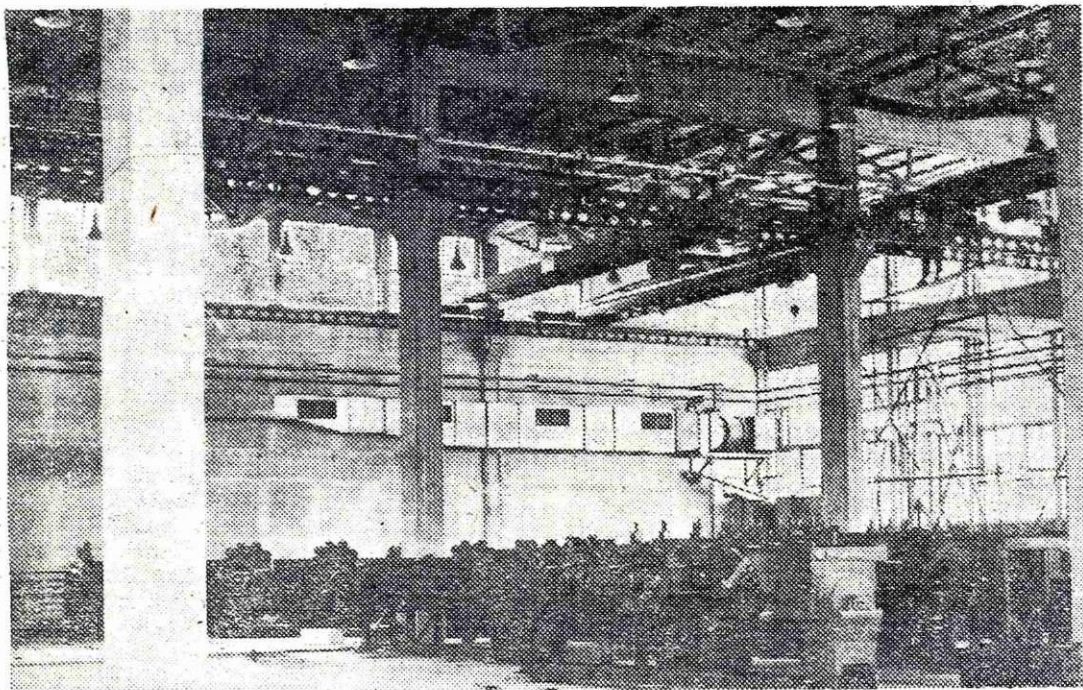
5. in 6. avgusta španski barvni film NEVESTA V ČRNEM

NOVICE IZ ŽELEZARNE V SLIKI IN BESEDI

Nova patentirnica v Hrenovci. Na zgornji sliki vidite novi žerjav med montažo, na spodnji pa novo patentirno napravo, ki je že nameščena

Na razpolago imajo premalo voz

Za prevoz blumov niso predvidevali nobenih posebnih domačih vagonov, ker bo žična valjarna itak predstavljena na Belško polje. Ker pa bo nova žična valjarna na Belškem polju začela obratovati pozneje kot bluming, je treba do sedanje žične valjarne vložek prevažati z vozovi, ki jih imajo na razpolago oziroma »lorami«. Tudi odpadno železo in škafo morajo odvažati s takšnimi vagoni. Lore dostavljajo tudi za nakladanje odpadnega gradiva v livni jami jeklarne. Potrebe po vozovih so se in se bodo še povečale. Žal ni na razpolago dovolj sredstev, da bi lah-

ko kupili še nekaj novih voz, zato pa morajo vozove, ki jih imajo na razpolago boljše izkoristiti. To bo mogoče le tako, če bodo vozovi čim hitreje naloženi in razloženi in da bo obitek voz v železarni hitrejši. B.

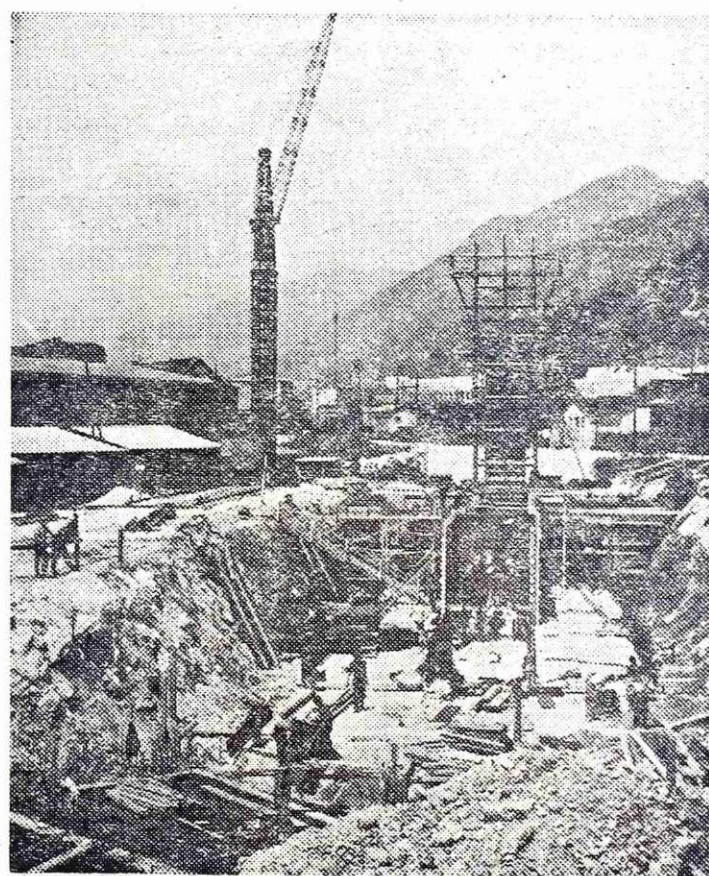
NOVI TIRI POD PRISTANIŠKIMI ŽERJAVI

Posebna skupina, ki že od začetka rekonstrukcije naše železarne gradi železniški tir, je minuli torek pričela z izkopom, oziroma izgradnjo trase za ureditev normalnega tira, od glavnega izvoznega tira do že položenega tira pod pristaniškimi žerjavi. Zvezo bodo lahko vzpostavili, ko bodo odstranjena tri polja stare vozovne delavnice. To bodo storili takrat, ko bo zgrajena nova vozovna delavnica, ki že pokriva prejšnjo. Tudi z deli pri podaljšanju tekalnih tirov pristaniških žerjavov delavci Komunalnega podjetja uspešno nadaljujejo. Iz jame, ki jo bodo premostili so že izpraznili staro železo, jama pa zasipajo z rečnim gramozom, ki ga sproti potlačijo. Da bi pridobili več skladiščnega prostora sta na obeh straneh žerjavne steze predvideni dve jami, od koder sedaj odvažajo odvečno gradivo. B.

NEVARNOST PRED »RENO«

NA ŽELEZNISKIH TIRIH

Ob skladišču starega železa pod žerjavom polip-magnet je neprestano obstojala nevarnost, da padejo žareči kosi železa na glavni ulazni tir. Nevarnost je bila večja, ko je bil večji tudi kup »rene« pod žerjavom. Večkrat smo se zaskrbljeno vprašali, kaj bi se zgodilo, če bi se železo zrušilo na tir, ko je na progi vlak. Da bi nevarnost odstranili, bodo postavili oziroma zgradili ograjo, delavci GP Sava pa že gradijo temelje, na katere bodo pozneje montirali odgovarjajočo ograjo. B.

Nova aglomeracija ali njen sestavni del — skladišče koksa vsak dan spreminja podobo. Betoniranje stolpa (slika levo) in stometrskega rova (slika zgoraj) hitro napreduje